ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

46-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

№ 288 (11887)
1968 оной декабриин 11, среда
Сэн 2 мүнгэн

КС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ СЕССИ

Национальностьнуудай Соведтэ

СССР-эй Верховно Соведэй Национальность- Соведэй заседани Москвада, Кремлиин Ехэ соо декабриин 10-да үглөөнэй 10 сагта эхи- заседанида хабаадагшад Национальность- Соведэй наһа бараһан депутат К. К. Рокос- дурасхаалые ёһолон хүндэлбэ. Һүү- СССР-эй Верховно Соведэй Националь- удай Соведтэ шэнээр һунгагдаһан депута- эрхэ түлөөлэлгые шалгаһан тухай Мандат- миссиин элидхэл соносогдоо.

...иин зүблэхэ зүйл заседани дээрэ баталаг-

СССР-эй арадай ажахые 1969 ондо хүгжөөхэ түсэб тухай.
СССР-эй 1969 оной гүрэнэй бюджет ба СССР-эй 1967 оной гүрэнэй бюджедэй гүйсэдхэл тухай.

3. Газар тухай СССР-эй ба союзна республиканuудай хуулиин гол гуримай проект тухай.

4. СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указуудые баталха тухай.

5. Залуушуулай хэрэгүүдэй талаар Национальностьнуудай Соведэй ба Союзай Соведэй саг үргэлжын комиссинуудые эмхидхэн байгуулха тухай.

Залуушуулай хэрэгүүдэй талаар Национальностьнуудай Соведэй комиссие депутадууд эмхидхэн байгуулба. Комиссиин түрүүлэгшээр депутат **А. Н. Аксенов** һунгагдаа.

Тиигээд Национальностьнуудай Соведэй заседани дүүрэбэ.

Союзай Соведтэ

СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй за- Москвада, Кремлиин Ехэ ордон соо декаб- -да үглөөнэй 10 сагта эхилээ. СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведтэ шэнээр һунгагдаһан депутадуудай эрхэ түлөөлэлгые шалгаһан тухай Мандатна комиссиин элидхэл соносогдоо.

Сессиин зүблэхэ зүйл заседани дээрэ баталагдаба:

1. СССР-эй арадай ажахые 1969 ондо хүгжөөхэ гүрэнэй түсэб тухай.

2. СССР-эй 1969 оной гүрэнэй бюджет ба СССР-эй 1967 оной гүрэнэй бюджедэй гүйсэдхэл тухай.

3. Газар тухай СССР-эй ба союзна республиканuудай хуулиин гол гуримай проект тухай.

4. СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указуудые баталха тухай.

5. Залуушуулай хэрэгүүдэй талаар Национальностьнуудай Соведэй ба Союзай Соведэй саг үргэлжын комиссинуудые эмхидхэн байгуулха тухай.

Залуушуулай хэрэгүүдэй талаар Союзай Соведэй комиссие депутадууд эмхидхэн байгуулба.

Комиссиин түрүүлэгшээр депутат **Е. К. Лигачев** һунгагдаа.

Тиигээд Союзай Соведэй заседани дүүрэбэ.

КИЕВТЭ УУЛЗАЛГА БОЛОБО

Советскэ Союзай Коммунис партиин, Чехословакиин Коммунис партиин хүтэлбэрилэгшэдэй уулзалга 1968 оной декабриин 7—8-да Киевтэ болоо.

Совет талаһаа КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, Украинын КП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь П. Е. Шелест, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүнээ кандидат, УССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ В. В. Щербицкий, КПСС-эй ЦК-гай секретарь К. Ф. Катушев, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрэй нэгэдэхи орлогшо В. В. Кузнецов уулзалгада хабаадалсаа.

Чехословакиин талаһаа КПЧ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь А. Дубчек, ЧССР-эй президент, КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн Л. Свобода, ЧССР-эй правительствын Түрүүлэгшэ, КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн О. Черник, КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, Словакиин Компартиин ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Г. Гусак, КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, Чешскэ областьнуудта партийна хүдэлмэри хүтэлбэрилхэ талаар КПЧ-гэй ЦК-гай бюрогой Түрүүлэгшэ Л. Штроугал гэгшэд тус уулзалгада хабаадалсаа.

КПСС, КПЧ, СССР ЧССР хоёрой хоорондохи харилсаае саашадань хүгжөөхэ тухай асуудалаар һаналаа мэдэлсээ, мүн хоёр талые һонирхуулдаг бусад асуудалнуудые зүбшэн хэлсээ.

Хэлсээнүүд хани ёһоной, халуун оршон байдалда үнгэрөө.

Чехословакиин делегаци декабриин 8-да Эхэ ороноо бусаа. Хэлсээнүүдтэ хабаадаһан совет хүтэлбэрилэгшэд делегацие үдэшөө.

ТЭМСЭЖЭ БАЙҺАН ВЬЕТНАМТАЙ ТАЛАРХАЛГА

Вьетнамые дэмжэхэ талаар Советскэ комитет олониитын эмхинүүдэй түлөөлэгшэдтэй хамта декабриин 9-дэ хамтын заседанида суглархадаа, Вьетнам тушаа уласхоорондын конференци Стокгольмдо зарлаха гэһэн һанамжые халуунаар дэмжэбэ. Декабриин 13-да нэгдэхэ эб найрамдалай түлөө тэмсэгшэдэй ехэ хуралдаан Вьетнамда ябуулдаг Америкын эзэрхэг түримхэй дайе эсэслэн болюулхын түлөө тэмсэлдэ шухала туһа нэмэри болохо үгэхэ гээд этигэжэ байһанаа заседанида хабаадагшад мэдүүлээ. Стокгольм ошожо ябахадаа Москвада тогтоһон ДРВ-гэй ба Урда Вьетнамые сүлөөлхэ Национальна фронтын делегациин гэшүүдые заседанида хабаадагшад халуунаар амаршалаа.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМДЭ

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй заседани Кремль соо декабриин 8-да болобо.

СССР-эй 7-дохи зарлалай Верховно Соведэй табадахи сесситэй холбоотой асуудалнууд заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ.

СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэб ба СССР-эй 1969 оной гүрэнэй бюджет тухай СССР-эй Министрнүүдэй Соведээр табигдаһан, мүн СССР-эй 1967 оной гүрэнэй бюджедэй дүүргэлтэ тухай тоосоое түсэблэлгын, бюджетнэ ба һалбаринуудай комиссинуудай ...ай дээрэ хаража үзэһэн тухай Союзай Соведэй, Национальностьнуудай Соведэй түсэблэлгын, бюджетнэ комиссинуудай түрүүлэгшэнэр П. А. Розенко, К. М. Герасимов гэгшэдэй мэдээсэл Президиум сонособо.

ССР Союзай, союзна республиканuудай Газар тухай хуулиин проект зүбшэн хэлсэһэнэй дүнгүүд заседани дээрэ мүн лэ хаража үзэгдөө. СССР-эй Верховно Соведэй Палатануудай хүдөө ажахын комиссинуудай түрүүлэгшэнэр Ф. А. Сурганов, В. А. Карлов энэ асуудалнуудаар мэдээсэлнүүдые хэбэ.

(ТАСС).

ХАРИЛСАА ХОЛБООН УЛАМ БЭХИЖЭНЭ

Болгариин, Венгриин, ГДР-эй, Польшын, Румыниин, СССР-эй, Чехословакиин эхэнэрнүүдэй хүдэлөөнэй хүтэлбэрилхы ажал ябуулагшадай уулзалга Москвада декабриин 6—8-да болобо.

Хани халуун оршон байдалда үнгэрһэн уулзалгын үедэ социалис оронуудай эхэнэрнүүдэй эмхинүүдэй түлөөлэгшэд ажалайнгаа дүй дүршэл хубаалдажа, тэдэнэй урда байһан гол шухала зорилгонууд тухай һанал бодолоо мэдэлсээ.

Социалис общество дотор эхэнэрнүүдэй дүүргэдэг үүргэдэ хабаатай зарим асуудалнуудые уулзалгада хабаадагшад зүбшэн хэлсээ, эмхинүүдэйнгээ бүхы талын харилсаае бэхижүүлхэ ба саашадань үргэдхэхөөр бэлэн байһанаа элирхэйлээ.

(ТАСС).

ТОО, БАРИМТАНУУД

Һүүлэй 20 жэлэй туршада Советскэ Союзай туһаламжаар социалис гүрэнүүдтэ 1200 шахуу промышленна болон бусад барилганууд бодхоогдоһон байна. Тэдэнэй ехэнхи хубинь ашаглалгада оруулагданхай. СССР-эй хани харилсаатай байһанай ашаар аха дүү оронуудта металлургическа 22 комбинат (хамта дээрээ 13 миллион тонно шэрэм, 13 миллион шахуу тонно булад, 111 миллион тонно прокат гаргаха хүсэтэй), үнгэтэ металлургиин 44, машина бүтээлгын ба металл болбосоруулгын 70, химическэ 18, нефть сэбэрлэдэг 12 завод, шулуу нүүрһэнэй 34 шахта, 84 электростанци байгуулагданхай гэжэ ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй 1968 оной календарь дотор хэлэгдэнэ.

Алдарта ойн хүндэлэлдэ

...БШАГАЙ ҺАРАДА ...БШАГАЙГААР

...ликымнай модошод де-...ые модо бэлэдхэлэй габ-...ра гэжэ соносхоод, ажа-...эсэ улам дээшэлүүлжэ

...ай һарада габшагай ...лаһан модошодые урма-...хай шан бии болгогдо-... һуури эзэлһэн бага ком-...бригада ой модоной, мо-...оруулгын промышленно-...дэлмэрилэгшэдэй проф-...бкомой, «Забайкаллес» ...ай Хүндэлэлэй грамотаар ... түхэригэй мүнгэн шан-...гагдаха юм. Мурысөөндэ ...н модо шэрэдэг автома-...экипаж мүн лэ Хүндэлэ-...отада, 120 түхэригэй ...анда хүртэхэ болоо. ...юзай обком болон «За-...» комбинат түрүүшүү-...шуулха 60 шан тогтоо-... 2-дохи, 3-дахи һуури-...н бага комплексно бри-..., автомашинын экипаж-...да хүртэхэ юм. ... бүтээсэ дээшэлүүлхэ ...абарине амжалтатайгаар ... арга боломжо модошодто ...лай вахтада жагсаһан ...н жэлэй 11 һарын тү-...о үлүүлэн дүүргээ. Республикымнай модошод энэ хугасаада 3375 мянган кубометр модо бэлдэжэ, шэнэ барилганuудта, арадай ажахын ондоошье һалбаринуудта эльгээһэн байна. Энэнь нёдондо жэлэй 11 һарын үрэ дүнгүүдтэй сасуулхада, 267 мянган кубометрээр үлүү ехэ болоно.

Ардасаанай, Байгалай, Баргажанай, Хандагатайн, Итанцын, Хурамхаанай, Онёогой леспромхозуудай модошод Эхэ ороноо ажалай бэлэг барихаар ажаллана. Эдэ коллективүүд 11 һарын даабариһаа гадуур 10—12 мянган кубометр модо бэлдэһэн, шэрэһэн байна.

Хандагатайн, Шулуутайн, Итанцын, Горхоной, Баргажанай, Хурамхаанай леспромхозой коллективүүд ноябрь соо амжалта туйлан ажаллаа. Түрүү эдэ коллективүүдэй, мүн ондоошье түрүү модошодой габшагай һайнаар ажаллаһанай ашаар нёдондо жэлэй ноябрь һарын үрэ дүнгүүдтэй сасуулхада, 71 мянган кубометр модон үлүү ехээр бэлдэгдэһэн байна.

Жэлэй һүүлшын декабрь һарада бүри һайн амжалта туйлаха гэжэ модошод зоригжонхой.

Н. ТЮ... ЕВ.

ХЭЛЭҺЭН ҮГЭНЬ НАЙДАМТАЙ

«Табан жэлые — болзорһоонь урид» гэһэн уряатайгаар хүдөөгэй барилгашад ажаллана. Тэдэнэй хэлэһэн үгэнь дүүргэһэн ажалтайгаа алгасалданагүй гэжэ хэлэхээр.

Улаан-Үдын оньһожоруулагдамал нүүдэл 173-дахи колонныя барилгашад жэлэй 10 һарын түсэбые үлүүлэн дүүргэһэн байна. Колонныя барилгашад «Бурятцелинстрой» трестын хүдэлмэришэдэй дундаһаа түрүүлэн ябаһаар.

Колоннодо ажалай түрүүшүүл олон. Тэдэнэй эршэтэ ажалай ашаар түсэб амжалтатайгаар дүүргэгдэнэ. Владимир Леонидович Брыков, Петр Федорович Воробьев тус колонныя Турунтаевай участогай модоню дархашуулай бригада толгойлдот.

Эдэ бригаданuудай гэшүүтэй нормоёо дүүргээгүй үдэр гэжэ байдаггүй юм. В. И. Ленинэй 100 жэлэй ойн хүндэлэлэй ажалай вахтада жагсаһан эдэ барилгашад жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ гэһэн һанал эрмэлзэлгэтэй. Тэдэнэр 10 һарын даабарие 148—154 процент хүргэһэн юм. Мүн ноябрь һарын түсэб холо үлүүлэн дүүргэгдээ.

Зураг дээрэ: Владимир Леонидович Брыков (зүүн гарһаа) Петр Федорович Воробьев хоёр ажалай забһарлалгын үедэ хөөрэлдэжэ байнад.

А. ШИРОКОВОЙ фото.

БАЯН УРГАСЫН ТҮЛӨӨ

...ээ урагша сабшалангай гектар бүриһөө ар-...нерһээ дээшэ үбһэ абажа үзөөгүй Түнхэнэй Ленинэй нэрэмжэтэ колхозойхид энэ жэл-...жэ үргэн дэлисэтэйгээр сабшалангаа һай-...а эхилэнхэй. Хэдэн зуугаад гектар газарай ...дүүрилхэһээ, уһалхаһаа гадна, 250 гек-...алан дээрэ мүнөө үбэлдөө арбаад мянган ... шэбхэ гаргаха гэжэ шиидээд, тус колхо-...шармайн ажаллажа эхилэнхэй.

... Сундуевич Яндановай хүтэлбэрилдэг эндэ-...елиоративна отряд 5 трактор, 2 самосвал ...элдэб техникээр зэбсэглэгдэнхэй. Сабша-...элшээри һайжаруулха талаар соносхогдоһон ... эхилжэ, энэ отрядайхид Дээдэ-Таян, Ха-...улуута гэжэ нютагуудай 110 гектар сабша-...жүүлээ.

КПСС-эй ЦК-гай октябриин Пленумэй шиидхэбэринүүдээр зоригжоһон энэ лугомелиоративна отрядайхид эдэ үдэрнүүдтэ хэзээ хэзээнэйхиһээ оролдосо ехэтэйгээр ажаллана. «ДТ-75» түхэлэй тракторта тодхогдоһон «П-В-35» гэжэ ашаа тээдэг оньһоор Сыренханда Сыренжаповна Мухаева үдэрэй 150 тонно шэбхэ трактор, машинада ашажа, даабаряа 120 процентээр дүүргэнэ. Механизаторнууд Сыренжап Суходаев, Анатолий Хоренов, Михаил Папаев гэгшэд «МТЗ» тракторнуудаар 5-6 километр зайда таһалгаряагүйгөөр наг шэбхэ зөөжэ, мүн лэ үдэрэйнгөө даабари үлүүлэн дүүргэнэ.

Үтэгжүүлһэн сабшалангайнгаа гектар бүриһөө 16 центнерһээ бага бэшэ үбһэ абаха зорилготой энэ лугомелиоративна отрядайхид ерэхэ жэлһээ эхилжэ 500 гектар бэлшээри һайжаруулха хараатай.

Д. ЗАНДЕЕВ.

...рибайкалец» колхозой малшад түсэбтэ табан жэлэй гурбадахи жэлые ажалай амжалтаар дүүр-...айнхай. Эндэхи малшад байгша ондо гүрэндөө 1970 центнер мяха тушааха түсэбтэй аад, ...центнер тушаагаа. Тус колхоз һү тушааха түсэбөө ойрын сагта дүүргэхэнь. Колхозой Комин-...деленидэ ажалладаг һаалишад—эгэшэ дүүнэр Вавилинтанай хубита эндэ ехэ юм. Тэдэнэй эгэ-...дмила (зураг дээрэ дунда нь) үнгэрһэн арбан һара соо үнеэн бүриһөө 1950 литр һү һаа-...хэдээ Людмилын дүүнэр-эхир басагад — Валентина (зүүн гарһаа) Галина гэгшэд энэ үе соо ...бүриһөө 1700 литр һаагаа юм.

А. ШУЛУНОВОЙ фото.

СОШОРДОМО ДОХЁО

БАЙРА ХҮЙТЭН, ҮНЕЭД ҮЛЭН

Үбэлэй эхин һара гаража, үдэр һүнигүй хайтэрбэ. Иимэ сагта үхэр малые дулаан байрада байлгаад, һайнаар эдеэлүүлхэ, һү шэмыень дээшэлүүлхэ гэжэ түрүү ажахынууд оролдоно. Теэд һаяхан Сэлэнгын аймагаар ябахадаа, нэгэ тон бирагүй байдалтай үнгэрбэб.

Химнын совхозой Цайдамай һаалиин фермэ аймаг сооһоо барас дундуур лэ сохижо ябадаг. Үнгэрһэн 11 һара соо эндэ үнеэн бүриһөө 2156 килограмм һүн һаагданхай. Теэд энэ фермын мүнөө үеын байдалые харахада һанаа зобохоор байна. Юуб гэхэдэ, энэ фермэ үбэлжэлгэдөө муусa бэлдэһэн, байрань хүйтэн, үнеэдынь саг үргэлжэ тэжээлээр дуталдана. Фермынгээ байдал түхэй һаалишадшье һанаагаа зобонги.

— Байрын дутамаг дээрэһээ тугалай хуушан байра соо үнеэдээ байлгажа, бидэ гурбан һаалишад зүдэржэ байнабди, — гээд һаалишан Е. Данзанова мэдүүлбэ. Малай шэбхэ шабааһа гаргахань хүшэр хүндэ.

— Үнеэдэймнай байра хүйтэн, үүдэ үрхэниинь мүнөө хүрэтэр дулаалагдаагүй, үүдэндэ дутэ байдаг үнеэдэй дорохи шабааһа, шалбааг хүрэнэ, — гэжэ һаалишан Н-Д. Батчаева ажаглаба.

— Үбэлэй хүйтэндэ үнеэдээ бэлшээжэ байнабди. Ондоо аргагүй, малаа хооһоор хаагаад байжа болохогүй ха юм даа, — гээд мал адуулагша захалба. — Теэд иимэ хүйтэндэ бүхэли үдэртөө хээрэ ябахань амар бэшэ. Намда дулаан хубсаһа совхознай үгэнэгүй.

— Үдэртөө үнеэн бүридэ 1-2 аса үбһэ, тэды шэнээн силос, нэгэ һуулга эһээгдэһэн һолоомо, һаагдаһан һүнэй литр бүридэ 300 грамм талха таряанай зүйл үгтэнэ. Энэмнай бүхыдөө тэжээлэй 5-6 единица болоно. Тиимэһээ һая тугаллаһан үнеэдһээ бэшыень бэлшээридэ гарганабди, — гээд тус фермые даагша Галина Ишидоржиева хэлэбэ.

— Бүхэли үдэртөө фермэ дээрэ байжа, магазинаар ябаха сүлөө болодоггүй. Харин автолавка саг үргэлжэ ябажа байха аад, тон үсөөн харагдадаг. Тэрэ автолавка соо хүндэ хэрэгтэй юумэн байдаггүй тооной, — гээд фермын хүдэлмэришэд хөөрэлдэнэ.

Эдэ бүхы ажаглалта, гомдолнууд бултa зүб. Энээнһээ гадна, үнгэрһэн намар фермэ шадарынь дарагдаһан силос ехэнхидээ гутаашоо. Һайса хэрэгдэнгүйгөөр, горитойгоор дарагдангүйгөөр нэмэгдэһэн донник ногоониинь ужэшэһэн байха юм. Теэд энээнэй түлөө хэншье харюусаагүй. Мүнөө эдэнэр силос азар гушаад модо газарһаа зөөхэ баатай болобо.

Фермын газаагуур ябахада хамар хадхаха үбһэ, зелёнко байхагүй. Ядахын сагта һолоомошье ехээр зөөгдөөгүй.

— Үбһэ, һолоомо зөөхэ тракторнууднай заһабарида табигданхай. Совхознай автомашина үгэнэгүй. Тиигэжэ саг үргэлжэ тэжээлээр дуталданабди, — гэжэ тус отделениие эрхилэгшэ нүхэр Мункуев шалтагаална.

Үбэлэй хүйтэнэй сагта үхэр малые урдэһэншье хоолгүй байлгахада, хэды ехэ хохидолтой байдагыень мэдээжэ. Теэд цайдамайхид урдэһэнһөө байха зарим ушарта бүхэли үдэртөө малдаа үбһэ тэжээл үгэнгүй, хубхай бэлшээри дээгүүр туунa ха юм.

Үбһэ тэжээлэй дутамаг дээрэһээ үнеэдэй һү шэмэ бага. Үбэлжэлгын эхиһээр эндэ жараад үнеэдэй тугаллаад байбашье, һү һаалинь нэгэл хэмдээ. Энэ фермэдэ һая тугаллаһан үнеэдые һайнаар эдеэлүүлжэ, һү шэмыень хүсэдөөр нэмээхэ гэжэ хэншье оролдоногүй.

— Үнеэдээ мүнөөнһөө һайнаар эдеэлүүлхэ болоо һаа, хабартаа эдюүлхэ юумэмнай үлэхэгүйл, — гэжэ фермые даагша һанаата болоно.

Зоотехническэ эрилтын ёһоор хээли ехэтэй үнеэдые баһал һайнаар эдеэлүүлхэ ёһотой. Харин энэ фермэдэ тэдэнь бэлшээридэ туугдана.

Малай эдеэлүүлгые һайжаруулха ямар арга боломжо бии гээшэб? Эндэ һолоомо хэршэжэ, тэрэниие гидролизно аргаар боилуулха зохид түхеэрэлгэ бии. Тэрэниие шалабаритай механизатор Даши-Самбу Бадаров хүдэлгэнэ. Теэд энэ түхеэрэлгэнүүдынь арай нэгэ халаанда хүдэлгэгдэнэ. Хэрбээ тэрэ түхеэрэлгэдэ хоёр хүниие табяа һаа, малда эдюүлхэ тэжээлынь нилээд ехэ боложо үгэхэл. Отделениие эрхилэгшэ, фермые даагшашье энэ асуудалые шиидхэжэ шадаха байгаад, мүнөө хүрэтэр тэжээл хомор гэжэ гараа дэлгээд һуудагынь гайхалтай.

Энэ фермэ дээрэ улаан булан түхеэрмээр зохид таһалга бии. Теэд тэрэнь мүнөө болотор заһагдаагүй, гоёогдоогүй байһаар.

Фермэ дээрэ ушарһан эдэ бүхы дутагдалнуудые дары усадхажа болохо. Имагтал отделениие эрхилэгшэ нүхэр Мункуев, фермые даагша нүхэр Ишидоржиева даалгагдаһан ажалдаа харюусалгатайгаар хандаха, үнеэдһээ үбэлдөөшье һү ехээр һаахын түлөө оролдохо зэргэтэй. Мүн совхозой хүтэлбэрилэгшэд энэ фермэдээ анхарал табиха бэзэ гэжэ найдагдана.

Б. ГЫЛЫКОВ,
манай түсхэй корреспондент.

Тоосоото һунгалтын партийна суглаан

ГОЛ ШЭГЛЭЛЭЭ АЛДАХАГҮЙГӨӨР...

Энэ жэлдэ гүрэндэ овощ тушаахa түсэбөө миил 45 процент дүүргэжэ, бүхэли аймагые хойшонь татаба. Мүн гектар бүриһөө 4,8 центнер таряа хуряажа абаһан байгаа. Иимэ муу ургаса ургуулһанһаа шалтагаалжа, ажахы 200 мянга шахуу түхэригөөр гарзатаха баатай болобо.

Ган гасуур, юрэ бусын хохидол байгша жэлдэ ганса энэ ажахые лайраа бэшэ. Загарайн аймагай дэбисхэр дээрэ нэгэл адли уларилтай зун үнгэрһэн байха юм. Гэбэшье бэшэ тээгүүр ургаса абалга яагаашье хадаа Эрхирэгэй совхозойхиһоо һураггүй дээгүүр байһан. Жэшээнь, XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхоз дунда зэргээр гектар бүриһөө 14,4 центнер таряа хуряагаа бшуу. Газараа ээн ёһоор элдүүрилжэ, ургасын хойноһоо һайнаар харууһалга табиһанай үрэ дүн имэ ха юм даа.

Харин тиихэдэ эрхирэгээхинэй ажалай үрэ дүн тиимэ бэшэ байшоо. Эндэ арга боломжонь үнэндөө үшөө ехэ байха зэргэтэй. Ехэнхи таряалангтынь уһанай, минеральна болон нютагай үтэгжэлгэнүүдээр ядалдаа гэхын аргагүй. Гол шалтагааниинь гэхэдэ, газараа муугаар элдүүрилдэгһээ, ургасаяа муугаар харууһалдагһаа болоһон жэшээтэй. Капуста болон бусад овощ ургуулжа шададаг мэргэжэлтэй огородшониие совхозой отделени бүхэндэ бии байха. Гэбэшье гектар бүриһөө 66 центнер капуста хуряагаа, нилээд горитой жэжэ овощ ухүүлээ. Харин тиихэдэ Ацагадай отделенидэ миил 19 центнер капуста абгаа бшуу. Сэхыень хэлэхэдэ, тус отделени оройдоо 5 гектар тарилгатай байһан аал, ёһоор уһалжа шадангүй гандаажархиһан, бургаг үбһэндэ даруулжархиһан. Иигэжэ байхадаа ямар ургаса абалтайб даа.

Онохойн хоёрдохи отделени овощ тарилгада мэргэжэжэ байһан гэбэшье баһал муртэй ургаса хуряагаагүй. Хэрэгтэй хүнүүдыень, техникыень саг соонь үгэдэггүй, уһа сасаха түхеэрэлгэнүүдынь запасной частьгүйһөө болажо, миин байгаа. Энэ ушарһаа дулдыдажа, ехэ тарилгаяа гандааха, посхоод муутайһаа болажо, ургаа болоһон юумээе малда эдюулжэрхихэ гэхэ мэтын тулюур зүйлнүүдһээ шалтагаалан, имэ хангалтагүй үрэ дүн туйлагдаа бшуу.

Эрхирэгэй совхоздол уһаар баян ажахы Загарайн аймаг соо үгы гэхэдэ алдуу болохогүй. Энэ баялигые гүйсэд дүүрэн хэрэглэхэ гэжэ ехээр оролдоглюногүй. Һубаг, ханаабуудые заһаха, шэнээр татаха, эхинэй хаалтануудые бариха, намаг хатааха, шугы бургааһанһаа, шулуунһаа газар сэбэрлэхэ хүдэлмэри ёһотоор хэгдэнэгүй. Тиимэ байгаашьегүйдөө арганьгүй хаш. Юуб гэхэдэ, энэ хэрэг эрхилхэ мелиораторай тушаал үгы болгожорхиһон байха юм. Энэ тон буруу шиидхэбэри болоно.

Байгша ондо сабшалангай ургаса яһала һайн байгаа гэжэ эндэхид тоолодог. Нээрээшье сабшагдаһан гектар бүриһөө 15,9 центнер үбһэн абтаа. Бэрхэшүүлэй амжалта бүришье һайн. Тиигэбэшье энэ үбһэниинь совхозой адууһа малай хэрэглэмжые миил 60 процент хангана. Хэрбээ сабшалангай хэрэг эрхилхэ тусхай харюусалгатай хүнэй бии байбал байдал тад ондоо байха һэн. Тус ажахы 3500 шахуу гектар сабшалантай юм. Харин тэрэнэй мянгаал гектарынь хаядаһан болошонхой. Болдог болдируу, намаг, шугы бургааһан хайран баялигыень даранхай байна. Теэд энэ ехэ сабшалангые элдүүриин болгохын тулада хэн оролдохо байгааб? Мелиоратор!

Түрүү луговод нүхэр Жигмытов тоосоото һунгалтын партийна суглаан дээрэ үгэ хэлэхэдээ, тон зүб ажаглалтануудые хэһэн байна. Ханаабуудай эхинэй хаалтанууд капитальнаар заһагдахаар болоо. Һубаг, ханаабуудые гүнзэгы болгохо хүдэлмэри ехэ бии гэжэ тэрэ тэмдэглэһэн байна. Тэрэ луговодой даадаг газарта Дамбиин гүбээ гэжэ участок бии. «Воскресник соносхожо, 40—50 хүниие гаргабал, оройдоо хоёрхон үдэр соо тэндэхи ханааб заһажархихал даа. Теэд тэрэниие хэрэглэхэ хүн үгы бшуу. Уһалжа шадабал, тэрэ гүбээһээ адагынь 1500 центнер үбһэ сабшажа абаха аргатай» гэжэ нүхэр Жигмытов хэлээ һэн.

Иигэжэ хаядаһан болоһон участогууд олон лаб даа. Тэдэ бүгэдые ханалгатайгаар элдүүрилэд, ашаглаа хадаа, али зэргын ехэ үбһэ абаха һэм. Тиигээдшье һу ба овощ ехээр абадаг болохоор мэргэжэхэ хараатай байһан ажахыда уһалууриин системэнүүдые һайжаруулга, үбһэ болон малай бусад тэжээл абалгые эрид дээшэлүүлгэ али зэргын ехэ удха шанартайб. Ганса үбһөөр холо ошоогдохогүй. Шэмэтэ тэжээл хэрэгтэй. Кукуруза, куузику гэхэ мэтын ургаса ехые үгэдэг, шэмэ ехэтэй ургамалнуудые тоодоггүй байха юм. Тэрэл XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой колхозник эхэнэр энэ жэлдэ куузику тарижа, шадамараар харууһалжа, гектар бүриһөө 500 гаран центнер ургаса абаа бшуу. Иимэ оролдолго гаргаа һаа, эрхирэгэйхидшье баһал баян ургаса абаха арга боломжотой байгаал.

Ойрын жэлнүүдтэ үнеэн бүриһөө 3—3,5 мянган килограмм һу һаадаг болохо гэһэн зорилго табиһан ажахы һэн тулада малай тэжээлэй асуудалые ухамай бэрхээр шиидхэхэ уялгатай. Илангаяа үбэлжэлгын үедэ бардам хүрэхэ үбһэ, бусад тэжээл хуряажа шадаагүй хадаа энэ зорилгоёо хүсэлдэнь хүргэхэнь бэрхэтэй бшуу. Мүн тус ажахыда малай бэлшээри тон бага. Тиимэһээ бэлшээриие болбосон ёһоор ашаглаха гэшэ гол шухала хэрэгынь. Гэбэшье һанаһан хэрэгынь саарһан дээрэһээ холо ошоогүй байна.

Тоосоото һунгалтын суглаан дээрэ совхозой парткомой секретарь нүхэр Дондитовай хэһэн элидхэл тушаа үгэ хэлэһэн коммунистнууд газар баялигаа болбосон ёһоор ашагладаг болохо тухай анхаралаа онсо хандуулһан байна.

Гэхэтэй хамта, совхозой дирекци, партийна комитет, илангаяа мэргэжэлтэд (агрономууд) энэ гол шухала асуудал тушаа хүсэд боломжолоогүй байһаниинь тон гэмшэлтэй. 1968 ондо ороохо таряанай, овош болон хартаабхын ургасын муу байһан ушарые сэгай уларилда, хабарай үертэ тохохо һэдэлгэ табиһаниие буруушааха шухала. Тарилгын үедэ, ургасын ургажа байха сагта мэргэжэлтын заабари, хиналта ба эрилтэ яаха аргагүй хэрэгтэй. Гэбэшье агрономуудай энэ хаһада поли, огород дээгүүр балай харагдаагүй байһан тушаа коммунистнууд хэлэһэн үгэ соогоо шүүмжэлһэн байна.

Совхозой отделенинүүдые тусхай шэглэлтэйгээр мэргэжүүлхэ хүдэлмэриин эхин табигдаһан зэргэтэйшье һаа, ахиршагаар лэ эрхилэгдэнэ. Хүсэд мүрөө олоогүй асуудалнууд олон. Тэдэнэй гол шухалань хадаа газар баялигые зүбөөр ашаглаха, ашаг үгэсыень ехэ болгохо хэрэг болоно. Тоосоото һунгалтын хамтын суглаан дээрэ совхозой коммунистнуудай энэ асуудалые гол зүйл болгон хөөрэлдэһэниинь һайшаалтай. Зүгөөр энэ талаар хэлэгдэһэн шүүмжэлхы ажаглалтануудые хүсэндэнь хүргэхын түлөө совхозой партком бүхы арга шадалаа, хүсэл оролдолгоёо гаргаха ёһотой.

Г. ЦЫРЕТОРОВ,
манай тусхай корр.

Хойто зүгэй хүйтэн һалхинһаа хүбшэтэй хүтэл хадануудаар хүреэлэгдэһэн хүнды газарта Шакро Сачиноевич, Федосья Ивановна Гургенадзетанай харууһалдаг Сэлэнгын совхозой хонидой отара оршодог. 628 хонидтой энэ отара үбэлжэлгэдөө түгэс бэлэн. Газаань үбһэ тэжээл элбэгээр асарагданхай, мүн хонидой, нарай хурьгадай байранууд һайнаар дулаалагданхай.

Ерэхэ жэлдэ Гургенадзетан түрүүшынхеэ хурьгалха зуһаг хониндой зуун толгой бүриһөө 85-һаа доошо бэшэ түл абаха зорилготой.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа): Федосья Ивановна, Шакро Сачиноевич Гургенадзетан.

А. ШУЛУНОВОЙ фото.

ЗАХИГШАДАЙ ЭРИЛТЭ ХАНГАМААР...

— Трикотаж плати, кофто захижа болохо гү? Хэзээ бэлэн болохоб?

— Ямар үнгэтэй нооһон утаһан бииб?

— Витринэ соо харуулагдаһан хубсаһа худалдан абажа болохо гү?

Үдын урда бэеын шэнээр баригдажа байгаа Бабушкинай гудамжын олон дабхартахи нэгэ гэртэ түбхинэһэн ателье-салоной үшөө нээгдээгүй байхада хүн эндэ олоор сугларлдаг, ямар захилай абтадаг, үгы байһые бэе бэеһээ асуужа, тодорхойлжо байдаг. Түрүүшынхеэ эндэ ерэжэ, ямар захил хэжэ болохо тухай мэдээгүй хүндэ эндэ сугларагшадай нэгэн заатагүй дуратайгаар, дэлгэрэнгыгээр харюусажа үгэхэ.

Тиигээр байтар салон-ателье нээгдэхэ. Һайшааһан түхэлэй ёһоор захилай абтадаг, үгы байһые тодорхойлһон, үнгэ бүриин нооһон утаһанай бии байһые обёорһон хойноо одоол хэрэгтэй түхэлэй хубсаһа эндэ захижа болохо.

Улаан-Үдын трикотажна фабрика республика соогоо һайн мэдээжэ болоһон предприятинуудай нэгэн. Хүн бүхэн тус фабрикада ямар нэгэ захил хэһэн, үгы һаа хубсаһа хунараа, гэрэй зүйлнүүдые химическэ аргаар сэбэрлүүлһэн байха. Ажалшадай ажаһуудалай эрилтэ хангадаг тус предприяти хоорондоо холбоогүй тад ондоо хоёр шухала үйлэдбэритэй. Нэгэниинь трикотажна хубсаһа нэхэн оёдог, нүгөөдэнь — химическэ аргаар хубсаһа сэбэрлэдэг.

Хоёр ондоо үйлэдбэритэй таарууламан хэдэн цех фабрикада эмхидхэгдэнхэй. Тус коллектив ажалшадай эрилтэ хангаха харюусалгатай ажал дүүргэдэг. Тэдэнэй үйлэдбэреэ зүбөөр, һайнаар эмхидхээ һаань, анхарал оролдолго гарган ажаллаа һаань, арад зонэй эрилтэ дүүрэн һайнаар хангагдаха ушартай.

— Манай коллектив урдахи зорилгоёо дүүргэхэ, арад зонойнгоо эрилтэ гүйсэдөөр хангахые оролдон, арга боломжоёо хэрэглэн ажаллана, — гэжэ фабрикын главна инженер Л. И. Контарь хөөрэнэ.

Үнэхөөроо эндэхи хүдэлмэришэд олон янзын ажал бүтээдэг. Хүнэй захилаар элдэб трикотаж хубсаһа, перчатка, бээлэй, малгай, шарф, рейтуза нэхэн оёхоһоо гадна, хубсаһа, гэрэй зүйлнүүдые сэбэрлэхэ, ондоо үнгөөр будаха шэнэ арга шудалан хэрэглэнэ. Энэ ажалдань элдэб бэрхэшээл тохёолдодог, шиидхэгдэхэ ёһотой зөөо асуудалшье гарадаг. Фабрикын коллектив өөрынгөө уялга нэрэ солотойгоор дүүргэхэ гэжэ ехэ оролдолго гаргана гэхээр.

Промышленна бүхы предприятинуудай хүдэлмэришэдтэй хамта табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ, В. И. Ленинэй 100 жэлэй ойе ажалдаа амжалта түйлан угтаха гэһэн мүрысөөндэ тэдэнэр оролсонхой. Энэ жэлэй түсэбые декабриин 25-да дүүргэхэ, 1970 оной апрелиин 20-ой үдэр болотор республикынгаа уралан нарижуулагшадай жасада 300 түхэригэй алмалта оруулха, ажалаа научна эрилтын ёһоор эмхидхэжэ, 10 мянган түхэригэй арьбалалта хэхэ гэһэн уялга трикотаж нэхэгшэд абаһан юм. Арад зоной ургажа байгаа эрилтэ хараадаа абан, 60 шэнэ түхэлэй, ондо ондоо янзын трикотаж нэхэдэг болохые тэдэнэр мүн лэ хараалаа.

Захил хэхэ хүсэлэнгэй олон хүн фабрикын ателье-салондо үглөө бүхэндэ сугларлдаг. Хүн бүхэн өөрын эрилтэтэй. Тэрэ эрилтыень хангаха, хүн бүхэндэ таарама, зохид үнгэтэй нооһон утаһаар ондо ондоо янзын трикотаж хубсаһа нэхэн оёхын тула мэргэжэл шадабарияа саг үргэлжэ дээшэлүүлхэ, үйлэдбэреэ нарижуулан һайжаруулха хэрэгтэй болоно.

Тиимэһээ фабрикын хүдэлмэрилэгшэд ганса энэ жэлэй эхиндэ 30 шэнэ түхэлэй хубсаһа нэхэн оёдог болоо. Гоё һайхан, нооһон утаһа ехээр алмажа болохо, шэнэ янзын нэхэлгэ хэрэглэгдэжэ эхилээ. Мүнөө эндэ оёгдодог кофто, костюмай 10 гаран процентнь шэнэ түхэлөөр нэхэгдэжэ, нооһон алмагдажа байна.

Фабрикада хандадаг хүн бүхэнэй эрилтэ, захил дүүргэхын тула бии байһан арга боломжо элирүүлэгдэнэ, түрүү дүй дүршэл хэрэглэгдэнэ. Энэ жэлэй туршада найман шэнэ түхеэрэлгэ тодхогдоо. Тиигэнэй ашаар зузаан, нарин утаһаар трикотаж нэхэхэ арга олдобо. Мүн олон шэнэ түхэлэй элдэб янзын плати, кофто, джемпер, костюм гэхэ мэтэ оёгдодог болоо.

Ателье-салоной витринэ соо фабрикын нэхэн оёдог трикотаж хубсаһан харуулагдана. Теэд бүхы түхэлэй зүйлнүүдые эндэ харуулхын аргагүй юм. Зарим захил хэгшэд ондоо, өөрынгөө дуратай янзын түхэлөөр трикотаж хубсаһа захиха дуратай байдаг. Тэдэнэй иимэ эрилтэ дүүргэжэ боломоор гү, али заатагүй витринэдэ харуулагдаһан түхэлтэйгөөр захил хэхэдэ болохо гү?

Трикотаж нэхэгшэд, тусхай мэргэжэлтэд, энэ асуудалда харюусахын, захил хэгшэдэй эрилтэ дүүрэн һайнаар хангахын тула бодомжолһон, арга боломжоёо хэрэглэхэ гэжэ оролдоһон байна. Тиигэжэ эндэ тусхай лаборатори нээгдэхэ болоо. Шэнэ түхэлөөр эгээл түрүүлэн эндэ трикотаж нэхэгдэхэ. Шэнэ зүйлнүүд захил хэгшэдтэ харуулагдаха, тэдэнэй дурадхал хараада абтаха юм. Фабрикада нэхэгдэдэг, нэхэжэ болоомоор зүйлнүүд лаборатори соо бүхы харуулагдажа байха. Тиимэһээ захил хэгшэд дуратай соогоо ямар нэгэ трикотаж нэхүүлхэ юм. Лаборатори эмхидхэхэ, хэрэгтэй кадрнуудые бэлдэхэ, түхеэрэлгээр хангаха бэлэдхэл хэгдэжэ байна.

Фабрика ганса өөрынгөө салон-ательегээр дамжуулан ажалшадһаа захил абадаг бэшэ. Хүдөөгэй арад зоной эрилтэ хангаха асуудалда ехэ анхарал хандуулагдана. Фабрикын хүдэлмэрилэгшэд республикынгаа хүдөө тосхонуудаар, мал ажалай фермэ, отарануудаар ябажа, трикотаж хубсаһа нэхэхэ захил абадаг. Энэ захилынь түрүүшын ээлжээндэ дүүргэгдэдэг болоо. Жэлэй арба һарын туршада хүдөөгэй ажалшадай хэһэн захил 200 процент дүүргэгдэбэ.

1967 оной намар һэн. Агууехэ Октябриин 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан выставкэ дээрэ республикын арадай ажахын туйлалта харуулагдаа. Выставкэ харагшад Улаан-Үдын трикотажна фабрикын продукци һайшаажа, хэзээ тиимэ хубсаһанай наймаанда гаргагдаха байһанаар һонирхоо һэн. Тэрэ гэһээр жэл үлүүтэйхэн саг үнгэрөө. Фабрикын коллектив тиихэдэ выставкэдэ харуулһан зүйлнүүдһээ бүри һайхан трикотаж хубсаһа нэхэн оёдог болоо.

С. БАРДАМОВА.

ТҮРЭЛ ОРОН ДОТОРНАЙ

ШЭНЭ КОМБИНАТ БАРИГДАБА

Республикын урда зүгтэ бодхоогдожо байгаа «Л... тус» гэжэ промышленна шэнэ түбтэ пумаажан бүд н... хэ, Литва дотороо томо комбинадые ашаглалгада ү... туршалга һаяын үдэрнүүдтэ эхилээ. Энэ предприяти... лэй турша соо 60 миллион метр бүд нэхэдэг бол... Энэнь республикын бүд нэхэдэг промышленностиин... лэй туршада үйлэдбэрилдэг хэмжээнтэй мүнөө дээ... адли байха. Комбинат соохи автомат түхеэрэлгэнүүд... кибернетикын оньһонуудаар хүдэлгэгдэхэ юм.

ҺААЛИШАН — МИЛЛИОНЕР

БРЕСТ. Брестын районой Ждановай нэрэмжэтэ к... хозой правлени һаалишан, Социалис Ажалай Ге... Л. И. Осиюкые ажалай амжалтаарнь амаршалаа. Хо... жэлэй туршада фермэ дээрэ ажаллахадаа миллион... лограмм һү һааба. Лидия Ивановна республикын һаа... шадай мүрысөөндэ шалгаржа, түрүү һуури эзэлһэ... Суута малшанай—СССР-эй Верховно Соведэй депута... ажалладаг фермэ областиин түрүү дүй дүршэлэй һ... гуули болонхой.

ЭЛҮҮР ЭНХЫН ГОРОДОК

КУЙБЫШЕВ. (ТАСС). Нефть шанаржуулдаг к... бинадай хүдэлмэришэд ба алба хаагшадай үбшэн... һэргылхэ санатори Новокуйбышевск хотодо нээг... Дүрбэн дабхар, һаруул байра соонь эмнэлгын каб... дүүд, амарха таһалганууд бии. Новокуйбышев хотын... жэл бүри 6 мянган хүнэй амарха, аргалуулха горо... барихань.

УРАСХАЛАА ХУБИЛГАҺАН ГОЛНУУД

ТАШКЕНТ. (ТАСС). Ферганын гол каналай бар... гашад тэрэнэй уһые хажуу тээшэнь хубаан тараах... томо хаалта ашаглалгада оруулба. Карадарья гол... ниилэдэг бэлшэр дээрэнь эгээл томо хаалта (200 м... утатай тоннель) бодхоогдоо.

КАЗАНИИН КОМПРЕССОРНҮҮД

«ВК-11» түхэлэй винтэ компрессорнүүдые Казани... завод бүтээн гаргажа эхилбэ. Поршеньтой ба цент... бежнэ компрессорнүүдтэй жэшэбэл, шэнэ түхэлэй ко... рессорнүүд бүтээсэ ехэтэй, удаан заһабарилагдангүй... дэлхэ аргатай.

Энэ агрегадые вертолёдоор зөөхэдэ болохо, тодхо... до фундамент хэрэггүй юм.

Ерэхэ жэлдэ хэдэн арбаад агрегат бүтээн гаргаха... хил заводой коллектив абаа.

ШЭНЭ ГЭРНҮҮДЭЭ ТОЛЛОБО

МАГАДАН. (ТАСС-ай корр.). Магадандахи та... дабхар, 40 байратай гэрые гүрэнэй комисси һаяхан... шаан абаа. Энэ шэнэ барилга ашаглалгада оруулха... томо панель ба блогуудаар байшангуудые баридаг... равлениин эгээн залуу коллектив жэлэйнгээ түсэб б... зорһоо 32 үдэр урид дүүргэбэ. Социалис шэнэ уялга... абтаа. Энэ жэлдэ Магаданай ажалшад 83 мянган д... бэлжэн метр байра абаха гү, али энэнь түсэбһөө 7 м... гаар ехэ болоно.

АРМЕНИИН ШЭНЭ ОПЕРО

ЕРЕВАН. (ТАСС). Арменидэ Совет засагай тогт... һоо урид, 1920 оной май соо болоһон революционно ү... хэрэгүүдтэ Арменийн композитор Геворг Армен... «Һандаран уналга» гэжэ оперо зорюулагдан... Б. Спендиаровай нэрэмжэтэ оперо, баледэй гүрэнэй ... демическэ театр соо эгээл түрүүшынхеэ энэ оперо та... даба.

КИЕВТЭ КОМПОЗИТОРНУУДАЙ БАЙШАН БАРИГДАБА

КИЕВ. Украинын композиторнуудай байшан рес... ликын ниислэлдэ һаяхан нээгдэбэ. Уран бүтээлдэ хаб... тай дискуссинууд эндэ үнгэргэгдэхэ, шэнэ зохёол... зүбшэн хэлсэгдэхэ, уран зохёолшодтой, уран зураа... тай, тусхай ба уран һайханай бүлгэмэй артистнууд... уулзалганууд эмхидхэгдэхэ юм.

ГАЗАРАЙ ГҮН РУУ

ДЖАРЛИ. (Азербайджанай ССР), (ТАСС). Рес... ликын түбтэ газар үрэмдэгшэд гурбан километр... үлүү гүнзэгыдэ хүрэтэр малтаад байна. Геологууд эн... хи газарай гадар хубида байдаг базальтын үедэ хүр...

ЖИТОМИРСКО ОБЛАСТЬ. ...жээлэй антибиотигуудые ү... бэрилдэг Новоград-Волынска... водой хүдэлмэрилэгшэд КП... ЦК-гай октябриин Пле... шиидхэбэринүүдые нэгэн ду... һайшаагаад, ажал хүдэ... улам һайжаруулхые хүсэнэ. ... жэлдэ комбинадай коллектив... сэбһөө гадуур хэдэн зуугаа... лограмм тэжээлэй биомицин... гажа, продукциингаа кило... бүриин өөрынь унэ сэнгые 1... хэригөөр хямдаруулһан ... Энэ предприяти СССР дотор... хямда сэнтэй биомицин га... болонхой.

Байгша оной түрүүшын г... кварталай социалис мүры... дүнгөөр тус заводой колл... орон дотороо хоёрдохи һ... эзэлһэн байна. В. И. Ленинэ... рэһөөр 100 жэлэй ойн хүн... лэй мүрысөөндэ оролсоһон ж... водой коллектив жэлэйнгээ ... декабриин 15-да дүүргэхээр ... ригжонхой.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: лаборат... даагша, КПСС-эй гэшүүн ... Подужная, лаборантка Т. С. ... няк гэгшэд продукциингаа ш... шалгажа байна.

ТАСС-ай фотохрони...

Коммунистнуудай политическэ һуралсал

ХҮН БҮХЭНӨӨ ҺАЙСА МЭДЭХЭ ЁҺОТОЙ

Партиин X съезд дээрэ В. И. Ленинэй дурадхалаар шэнэ экономическа политика бэелүүлхэ асуудал баталан абаһан юм. Авиационно заводой кузнечнэ цехэй партийна организациин дэргэдэхи марксизм-ленинизмын суртал шудалха хоёрдохи жэлэй һургуулиин нэгэ хэшээл дээрэ энэ асуудалай удха шанар тухай хөөрэлдөөн болажо байба.

Коммунистнууд бодожо байжа үгэ хэлэнэ. Зариманиинь зүрхэтэй зоригтойнууд, хэлэһэн баримтануудтаа этигэнги, нүгөөдүүлынь халирхайгаар, таамагнагаар, буруу хэлэжэрхинэ аа гүб гэжэ айнги дуугарнад. Арбан шудэ хам абяа шэмээгүй һуужа гаралсаха байна, намһаа һуражархина аа гү гээд һанагшадшье бага бии хэбэртэй. Тэдээниинь хэшээлдээ бэлдээгүй гэжэ харахаар ойлгохоор.

Һуралсалай үнгэрэгшэ жэл ойндом ороно. Эндэ би пропагандистаар хүдэлжэ байгааб. Олон коммунистнуудай эрдэмынь элитээр дээшэлээ, политическэ бэлэдхэлынь хараа байса ехэ болоо. Эндэ һурадаг нэгэ коммунист ородой нэгэдэхи революцида сэгнэлтэ үгэхэеэ түрүүшээр ядалдажа байгша бэлэй. Жэлэй эсэстэ мүнөөхи хүмни ородой хоёрдохи революциин шэнжэ шанар, тэрэнэй гол хүсэнүүдые тордиһогүй тодорхойлон хэлэжэ байба. Үшөө Агууехэ Октябриин социалис революцида тон зүб сэгнэлтэ үгэжэ байгаа бэлэй.

Партиин гэшүүн нүхэр Д. гэдэг саг зуурын революционно правительство тухайда В. И. Ленинэй һургаал зүбөөр ойлгожо шададаггүй байба. 1917 оной февральдахи революциин һүүлээр тохёолдоһон хоёр ондоо засаг түрэтэй онсо ошион байдалые үзэжэ эхилхэдээ, саг зуурын правительствада, хүдэлмэришэдэй, солдадуудай депутадуудай Соведүүдтэшье хёрхо нюдөөр хаража, ангиин талаһаа сэгнэлтэ үгэһэн байна. Тиихэдээ «Демократическа революцида социал-демократиин хоёр тактика» гэһэн В. И. Ленинэй номһоо материал хэрэглэлсээ һэн.

Партийна һуралсалда хабаадалсажа байһан үсэгэлдэрэй һурагшад, мүнөөдэр — һайн пропагандистнар болоһон жэшээнүүдые олоор харуулжа болоно. Коммунистнуудай эрдэмэй дээшэлжэ байһые, политическэ, үзэл суртал талаһаашье ехээр ургаһыень эдэ баримтанууд үшөө дахин гэршэлжэ байна.

Энээнтэй хамта һургуулида һурадаг зарим хүнүүдэй политическэ эрдэм оройдоо дээшэлдэггүй ушар үсөөн бэшэ дайралдадаг байна. Имэ коммунистнууд нэгэн гээ һаа, эдэ материалнуудые үзэхөөр бэлэн бэшэ байна, үгы һаа, һуралсалдаа хайша хэрэгээр хандана... Алинииньшье болоо хадаа эдээнэй эрдэм дээшэлээгүй байдаг даа.

Энээнтэй дашарамдуулан, нэгэ имэ боломжо минии толгойдо ороно. Партийна гэгээрэлэй һургуулинуудта һурадаг хүнүүд ямараар һуранаб, үзэһэн материалаа хэр гүнзэгыгөөр шудалнаб гэжэ хаража байхаар тэмдэглэл гү, али тоо бүридхэл ажаглалта пропагандистын хээ һаа, боломоор һэн ха гээд һананхайб.

Иимэ тэмдэглэл юундэ хэрэгтэйб?

Нэн түрүүн пропагандистын хүдэлмэриин үрэ дүн толи мэтэ тон элеэр харагдаха болоно. Нүгөө талаһаань иимэ тэмдэглэл хэхэдэ, һурадаг хүн бүхэнэй хэр зэргээр һуража байһаниинь элирдэг, тиигэжэ тэрээнтэй хүдэлхэ, туһалха аргатай бологдоно. Тон шухалань энэ болоно. Хүн бүхэн материалаа адляар ойлгодоггүй ха юм даа. Тиин эдэ бүгэдэндэ элдэбын ушарал болодог. Һуралсалай жэлэй эхиндэ ямар нэгэ коммунист ядалдадаг, муушагаар ойлгодог байгаа һаа, һүүлшэг тэ һайнаар һурадаг, бэрхэ хүнүүдээ ахижа гарадаг лэ. Хоёр-гурбан жэл соо һураад байхадаа үшөөшье ехэ хубилалтанууд болодог, эрдэм бэлэдхэлынь дээшэлдэг байна.

Хэшээл дээрэ, хөөрэлдөө хэжэ байхадаа пропагандистнар ямар нэгэн һурагшын амжалта тухайда тэмдэглэдэг, урмашуулдаг байна. Энэ хадаа ехэ туһатай арга мүн, саашадаа бүришье абьяастайгаар хүнүүд һурадаг.

Һурадаг хүнүүдэй эрдэм бэлэдхэлэй ургаһые тэмдэглэн ажаглахада, шэнжэлэн харахада, үшөө юугээрэе һайн бэ гэхэдэ, гаража байһан темээрээ хөөрэлдөө хэхэдэнь пропагандистда туһатай байдаг. Ямар хүндэ түшэглэжэ, хөөрэлдөө хэхэб, хэндэ ямар асуудал даалгахаб гэжэ пропагандист хуу мэдэжэ байха юм.

Һурагшадай табиһан асуудалнуудта пропагандист өөрөөл харюусаха гэжэ хүсэдэг һаа, энээниие зүб дээрэ тоолохын аргагүй. Тэдэ асуудалнуудта тодорхой харюу үгэхыень һурагшадта өөһэдтэнь даалгабал дээрэ, методикын талаар зүбтэй, ашатай туһатай байдаг гэжэ бодото байдал харуулба. Һүүлдэнь лэ тэдэ харюунуудые заһаха, нэмээхээр һаань, пропагандист өөрынгөө ажаглалта хээ һаань дээрэ. Коммунистнуудай һуралсалай тэмдэглэл, ажаглалта хэдэг байһан тула пропагандист хүн бүхэнөө хуу мэдэхэ болоно.

Иимэ ажаглалта үшөө юугээрээ һайн бэ гэхэдэ, удаадахи жэлдэ һуралсал эмхидхэхэ, хүнүүдэй һураха газар тодорхойлходо һайн байдаг.

Иимэ бүридхэл, тэмдэглэл ямараар хэхэ гээшэб? Минии һанахада, пропагандист дэбтэртээ үдэр үдэрэй тэмдэглэл хээ һаань, бололтой гэжэ бодото байдал харуулба. Хүнүүдэй хэлэһэн үгынь хураангы удха дэбтэртээ тэмдэглэжэ абахадань зохисотой байха болоно. Эдэ тэмдэглэлнүүдые харахадаа, һурагша — коммунист бүхэнэй политическэ эрдэмэй дээшэлжэ байһые, үзэһэн материалаа хэр гүнзэгыгөөр ойлгоноб гэжэ пропагандист бүхы хүнүүдээ табан хурган мэтээр мэдэжэ байха болоно.

М. ЕРМОЛОВ,
авиационно заводой парткомой политическэ гэгээрэлэй кабинедэй методическа соведэй гэшүүн.

ЛЕНИНСКЭ ЭРДЭМЭЙ УНИВЕРСИТЕДҮҮД

ЕБСК. Ленинэй теоретиче-
шал шудалха факульте-
арадай ниитэ-политическэ
университедүүд Орш,
Поставы, Ушачи гэжэ
тута һуралсалай шэнэ жэ-
лэбэ. «Красный Октябрь»
Витебскэ гуталай фабрикада
эрдэмэй арадай универ-
лжэ эхилээ. Предприя-
ба хаагшад, инженерно-
кэ хүдэлмэрилэгшэд энэ
ситедтэ ябажа, лекцинүү-
нана. Ленинэй зохёолнуу-
шалхадань туһалхын тула
ой, фото-зурагуудай выс-
мхидхэгдээ, шудалан үзэхэ
рын списогүүд үлгэгдөө.

ЗАВОДОЙ ОРДОНДОХИ ГАЛНУУД

ДЛОВСК. «Уралхиммаш»
сагаан ханатай соёлой ор-
ондоо электрын галаар
хүн зониие холоһоо дал-
дажа байһан шэнгеэр үзэг-
дэр добуун дээрэ байдаг
н завод шадархи тосхоной
ьган дээрэнь байһандал
даг юм. Олон тоото һонир-
зүйлнүүд эндэ хүн бухэ-
үлеэнэ бшуу.
соо ходо эмхидхэгдэлэг
унишалганууд «Урал-
заводойхидой дүрые та-
онхой. Эндэ һонирхомоор
уулзалганууд болодэг.
үүлэй үдэшэ Ильичэй ту-
д — Ульяновскда зорюу-
байна. Заводто тусхай
ерэһэн Ульяновска баг-
институдэй багша Н. Ба-
Дурасхаалай түбэй ба-
комсорг Ю. Степанов, Ле-
зейн экскурсовод И. Не-
гэгшэд хото тухай хөөрэ-
Ленинэй дурасхаалай
рилгада Ураалай молор
гранит хэрэглэгдэнэ гэжэ
ураалайхид яһала зохид-
раалай заводой кинодо
уул «Ленинэй ябаһан,
ан газарнуудаар» гэжэ
хёожо, айлшадта хару-

тухай ээлжээтэ үдэшэ
Ульяновай һуралсалаа
ргүлһэн Казань хотодо зо-
ша. Заводой ордоной баян
а соонь Ленинэй засим
д, тэрэнэй ажабайдал ба
ябуулга тухай лекцинүүд
аар хараалагданхай.

УГ ЗАНШАЛ ...ЭЛЖЭЛҮҮЛЭГШЭД

ОВЕЩЕНСК. Никольс-
ндо ойрохон нарһата ту-
ха байдаг юм. Тэрэнь бу-
нууд һаа ямаршье ил..а-
хи жэрэгэр мододой нэ-
бэшэ, харин удаа дараа-
аар бии болоһые эндэхи
оноо шэнжэлэгшэд мэдэ-
нэтэ һонирхобо.
ондо бэлэй. Багша На-
евна Морозова хабарай
гэ үдэр үхибүүдые тос-
жуу тээ суглуулаад,
лэбэ:
ай хүндэтэ Владимир
инэй наһа бараһаар нэ-
гэрөө. Үхибүүд, энэ
ужа болохоор мододые
Модод хэдэн зуун жэл
аг юм. Манай хүндэтэ
үшөө боложо, олон зуун
ужамнай ногоорон хүүе-
лэ.
нютагай таряашад ба
тиигэжэ жэл бүри нэгэ
удаар нарһахануудые
байгаа. «Никольский»
түб — Никольское тос-
һуугшад үбгэн абана-
эхэ эсэгэнэрэйнгээ һай-
аншалые үргэлжэлүүлхэ
пээ. В. И. Ленинэй түрэ-
жэлэй ойн гүйсэтэр,
ан гектар талмай дээрэ
улгахань.

...КИНО-ТҮҮХЭ

ИЙ. Воробьевой нэрэмжэ-
овско машина бүтээлгын
үдэлмэришэд Ленинэй
зорюулагдаһан габшагай
түрүүшүүлтэй үдэр бүри
нилсана. Эдэ уулзалга-
предприятиингаа улаан
15 минутын туршада
аха үедэ үнгэрдэг.
й ойдо зорюулһан габ-
алай түрүү зэргэдэ ябаг-
но-түүхэ эмхидхэхэ гэжэ
коммунистнууд хэдыхэн
еэр шиидэһэн юм. Лени-
жэтэ городой талмайе
заводой хүдэлмэришэдэй
, орооһо сэбэрлэдэг 135
түсэбһөө гадуур гаргаха
правительствын даабари
айгаар дүүргэжэ байһан
унинэй большевик, Лени-
нто М. П. Колмаков ту-
лентнүүд дээрэ буулгаг-

Ленинэй 100 жэлэй ойе
э үдэрнүүдтэ эрхим кино-
һаа буридэһэн докумен-
фильм заводой хүдэлмэри-
рүүлагдаха байна.
(ТАСС-ай корр.).

Соведүүдэй
хүдэлмэри

ОЛОНИИТЫН ХҮСЭНДЭ ТҮШЭГЛЭНЭБДИ

«Сомоной, сельскэ, поселкова Соведүүдэй хүдэлмэри улам һайжаруулха тухай» КПСС-эй ЦК-гай 1967 оной март һарада абаһан тогтоол Соведүүдэй нэрэ хүндэ, эрхэ болон үүлгануудые эрид дээшэлүүлһэн байна.

Урда тээнь сомоной эрхэтэд гол түлэб үнэмшэлгын, пенсиин, сэрэгэй, буридхэлэй асуудалнуудаар лэ Соведэйнгээ гүйсэдкомдо хандадаг байһан. Харин мүнөө Соведэй шиидхэхэ, хабаарха асуудалнууд нилээд үргэдөө, эрхээршье ехэ, материальна талаараашье һайн болоо бшуу.

Засагай зургаануудай шиидхэбэри, тогтоолнуудые нютаг дээрээ бэелүүлхэ, үйлэдбэриин, ажаһуудалай али олон асуудал шиидхэхын хажуугаар һунгагшадай гүйлтэ захиануудые дүүргэлгэ Соведэй гүйсэдкомой үдэр бүриин хэрэг болоно. Депутадуудай саг үргэлжын комиссинуудай, ниитын эмхинүүдэй, зонойнгоо хүсэ зүбөөр элсүүлжэ шадабал, сомоной Соведэй хүдэлмэриин урагшатай байханъ лабтай.

Ажал хүдэлмэреэ түсэблэхэ, сессиэ бэлдэхэ ба тэрээниие үнгэргэхэ, тэндээ зүбшэхэ асуудалнуудые тодорхойлхо гэхэ мэтэ Соведэй болон гүйсэдкомой бүхы хүдэлмэридэ шиидхэхы нүлөө үзүүлдэг. Зарим сомсоведэй гүйсэдком кварталай, хахад жэлэй түсэб табидаг. Минии һанахада, һара һараар түсэблэбэл таарамжатай.

Эрхэтэдтэй уулзалгада, тэдэнэй дурадхал, гомдолнуудые наринаар хаража шиидхэлгэдэ һаналаа хэлдүүлдэгбди. Гүйсэдкомой гэшүүд Соведтээ эрхэтэдтэй уулзахын хажуугаар, тосхон бүхэндэ ошожо, уулзалта хэхэ тусхай үдэрнүүдтэй юм. Манай гүйсэдкомой гэшүүн Л. М. Иванова иимэ уулзалга илангаяа һайнаар үнгэргэдэг. Гансаараа шиидхэхэ асуудалнуудые унжагайруулангүй шиидхээд, зүбшэхэ хэрэг гараа һаань — гүйсэдкомой үмэнэ табидаг. Тиимэһээ Л. М. Ивановада ажалшад элдэб асуудалнуудаар хандадаг, туһаламжа, зүбшэл абадаг, зарим ушарта өөрынь хүдэлмэридэ туһалдаг. Бюджетнэ комиссиин түрүүлэгшэ Б. Ш. Жамбалтаров (совхозой отделениие эрхилэгшэ) хэды ехэ ажалтай, сүлөөгүйшье мүртөө сомоной бюджедэй дүүргэлтые саг үргэлжэ хинажа, зохихо дурадхалнуудые оруулдаг, комиссиин хүдэлмэри шадамараар хүтэлбэридэг юм. Зонһоо мүнгэ оруулха жэлэйнгээ түсэб декабриин 5 болотор дүүргэә. Сомоной Совет абаһан социалис уялгаяа октябриин 15-да болзорһоонь урид дүүргэһэн байна. Бюджедэй дүүргэлтэ оршо, гаргашынгаа талаар гол түлэб һайн ябана.

Социалис хуули сахиха комиссиин түрүүлэгшэ Б. Б. Бухадеев, хүдөө ажахын комиссиин түрүүлэгшэ Ц. Ц. Дондубон болон депутадууд Э. Б. Санжицыренов, А. П. Трофимов, Г. Т. Шитин, В. К. Линейцев, Л. Б. Ванданова, А. Ц. Цыренова, А. И. Пономаров гэгшэд сомоной Соведэй хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаададаг.

Иимэ урагшатай нүхэдэй туһаламжаар үргэн олониитэдэ түшэглэн, манай Шанагын сомоной Совет энэ жэлэй социалис мүрысөөнэй дүнгөөр Бэшүүрэйнгээ аймаг соо хоёр удаа түрүү һуурида гараа. Саашадаа бүри эршэмтэйгээр хүдэлхые хүсэнэбди.

Д. ТОГОШИЕВ,
Бэшүүрэй аймагай Шанагын сомоной Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

Захааминай аймагай Санагын сомоной Соведэй гүйсэдком ажалшадай ажаһуудалай эрхэ байдал һайжаруулхын түлөө ехэ оролдолго гаргана. Һүүлэй жэлнүүдтэ энэ нютагта магазинуудай, дунда һургуулиин, пекарниин, хэлхеэ холбооной отделениин шэнэ байшангууд баригдаһан байна. Эдэ бүхы хүдэлмэри амжалтатайгаар үнгэргэлгэдэ сомсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ С. Б. Ардаевай хубитань ехэ. Зураг дээрэ: С. Б. Ардаев.

Д. БАЛДАНОВАЙ фото.

Редакцида ерэһэн бэшэгүүдһээ

ҺУНГАГШАДТАЯА УУЛЗАБА

Түнхэнэй аймагай «Восточные Саяны» колхозой клубта хүн зон олоороо сугларба. Ушарынь гэхэдэ, депутадууд Ж. Д. Халудоров, О. Р. Зарбактаева гэгшэд һунгагшадтаяа уулзалта үнгэргэхэеэ ерээ бшуу. Хоёр жэлэй туршада ямар хүдэлмэри хэһэн тухайгаа тэдэнэр тодорхойгоор хэлэжэ үгөө. Тэдэнэр һунгагшадайнгаа эрилтэ гүйлтые яһала дүүргэдэг байгаа.

Удаань Ж. Д. Халудоров уласхоорондын байдал тухай һонирхолтой хөөрэлдөө хээ, мүн һунгагшадай асуудалнуудта тодорхой харюу үгөө.

Б. БИРБАЕВ.

ХҮДӨӨГЭЙ КЛУБАЙ ГАЛНУУД

Үнгэрэгшэ табан жэлнүүдэй үедэ республикымнай хүдөө ажахынуул экономикын болон соёл культурын талаар урагшаа ехэ алхам хэһэн байха юм. Колхоз, совхозуудай хүн зоной байдал городойхиһоо дутуугүй, болбосон түхэлтэй болоно.

Мүн «Улаан-Оронго» колхозойшье экономикынь жэлһээ жэлдэ түргөөр ургана, эндэхи таряашад, малшад материальна талаараа гүйсэд хангагдажа, дам саашадаа шанга шадалтай болоно. Эдэ бүхы амжалтанууд манай түрэл Коммунис партиин болон Советскэ правительствын анхарал оролдолгын ашаар туйлагдана гээд оронгынхидай хэлсэхэнь тон зүб.

Тиин мүнөө Оронго тосхоной хүдөөгэй Соёлой ордондо ябуулагдадаг хүдэлмэри тухай, тэрэниие эрхилдэг хүдэлмэрилэгшэд тухайнь тобшохоноор хөөрэжэ үгэхэмнай.

Энэ намартаа таряа хуряажа байһан халуун үе ябажа байгаа. Хуряалга дээрэ ажаллажа байһан зониие культурна талаарнь хангаха гээшэ тиимэшье бэлэхэн хэрэг бэшэ: ахамад классуудай үхибүүд, багшанар, уран һайханай бүлгэмэй гэшүүд байһан нютагай залуушуул — барандаа таряа хуряалгын, тэжээл бэлдхэлэй хүдэлмэринүүдтэ хабаадуулагдаһан байгаа. Тиихэдэ Соёлой ордоной директор Софья Содномова үбшэлжэ, ажалаа ябуулха аргагүйдөө һэн. Гэхэ зуура, клубай совет, нютагай эдэбхитэд энэ халуун хаһа соогуур мийл һуугаагүй, арга боломжыень оложо байгаад, ниитэ-политическэ, ниитын-соёлой хүдэлмэринүүдые ябуулжал байгаа.

Үшөө тиихэдэ Ленинскэ комсомолой табин жэлэй ойдо оронгынхид үтаа ехэ бэлэдхэл хэбэ.

Уданшьегүй Софья Содномовна ажалдаа хандажа, нютагайнгаа эдэбхитэн Радна Будатарович Бимбаевтай, уран һайханайнгаа хүтэлбэрилэгшэ Нина Цыденовна Цыретароватай зүбшэжэ байгаад, ажалаа яһала дэлисэтэйгээр ябуулжа эхилээ һэн.

Тэрэ гэһээр хэдыхэн һара үнгэржэ байна. Тэдэнэй хэһэн ажалынь яһала элеэр харагдана.

Мүнөө Софья Содномовнатай, Нина Цыретаровнатай хөөрэлдэжэ һуунабди.

— Энэ клуб бүри дүшөөд гаран оноор баригдаһан юм. Урда жэлнүүдтэ Мария Григорьевна Бураевада туһалалсажа, хажуудань бага сага хүдэлэгшэ һэм, — гээд Софья Содномовна хөөрөөгөө эхилнэ.

Гэбэшье тэрэ сагтаа нүхэр Содномовна яһала эдэбхитэйгээр хүдэлһэн намтартай. 1966 ондо энэ ордониие даажа абаад, клубай хүдэлмэриие, уран һайханай бүлгэмэй хүдэлмэриие республика соогоошье түрүү зэргэдэ гаргаа юм гээ һаа, алдуу болохогүй.

Урда жэлнүүдтэ клубынь али олон хэрэгсэлнүүдээр ехэл дутагдадаг байгаа. Гэбэшье бэрхэ эмхидхэлшэтэй байжа, уран һайханай харалганууд дээрэ нютагайнгаа залуушуулай нэгэнтэ бэшэ шалтаржа, шагнал матаалда хүртэдэг байхадань клубай хүдэлмэридэ, тобшоор хэлэхэдэ, соёлой хүдэлмэридэ энэ нютагайхид тад ондоогоор хандадаг болоо һэн. Мүнөө үедэ, үдэшын сагта, Соёлой ордоной хаалгатай байгаа һаань, хүн зон ехэл гэнэгэрдэг юм гээд эндэхид хэлсэдэг.

Тиимэһээ мүнөө сомон зүблэлһөө гадуур колхозой правлени, партком тэрээндэ ехэхэн туһаламжа үзүүлдэг болонхой. Тиигэжэ Соёлой ордоной хэрэглэмжэдэ 2000 түхэриг мүнгэ үгэһэн байха юм. Тэрэ мүнгэнһөө уран һайханай бүлгэмэйхидтэ таби гаран хэһэг хубсаһа оёнхой.

— Концерт, наада табихаяа ондоо тээшээ ошоходомнай колхозой правлени харгын мүнгэ, машина-транспорт үгэжэ туһалдаг юм, — гээд Софья Содномовна ехэ талархалтайгаар хөөрэнэ.

Соёлой ордоной хүтэлбэрилэгшэд, уран һайханай коллектив гансашье туһаламжын ашаар хэрэгсэлнүүдээ хүсэлдүүлдэг бэшэ. Тэдэнэр харалганууд дээрэ нэгэнтэ бэшэ түрүү һуури эзэлжэ, үнэтэ бэлэгүүдтэ хүртэһэн магтаалтай. Телевизор, бильярд, баян, магнетофон — булта булта тус коллектив туйлаһан шагналнууд гээшэ.

Мүнөө энэ ордондо соёлой хүдэлмэри эдэбхитэйгээр ябуулхаһаа гадна, шэнэ гурим заншалнуудые һайнаар үнгэргэнэ. Энээн тухай Софья Содномовна иигэжэ хөөрэбэ:

— Ноябриин эхеэр манай уран һайханай бүлгэмэй эдэбхитэй гэшүүн Валерий Болотов гэрлэһэн байна. Бидэ клуб соогоо тэдээндэ гэршэлтыень барюулаабди. Энэ үдэшэ ехэл һонирхолтой, һайхан наар үнгэрөө даа. Клубай совет, эхэнэрнүүдэй совет, уран һайханай бүлгэм тэдээндэ бэлэгүүдые барюулаа. Тиихэдэ ехэл олон хүн тэдэниие амаршалһан байха юм.

Хүбүүдэйнгээ армида мордоходо баһал тиимэ вечер үнгэргэдэгбди...

Саашадаа Софья Содномовна ленинскэ комсомолой табин жэлэй ойе ямар һайн бэлэдхэлтэйгээр угтажа үнгэргэһэн тухайгаа хөөрэжэ үгөө һэн...

Мүнөө эндэхи Соёлой ордондо энэ тэдыгээр ажал хүдэлмэринь хизаарлагдана бэшэ. Эндэ драматическа ба дуунай кружогууд дүүрэн хүсэн соогоо хүдэлжэ байдаг. Эдэниие нүхэд Содномова Цыретарова хоёр хүтэлнэ.

Нина Цыденовна Цыретарова эндэ ерэжэ хүдэлһөөр үни болоогүй. Тиибэшье тэрэ ехэ юумэ хээ. Коллективтэеэ танилсаа. Ажалдаа дурлаа. Мүнөө Нина Цыденовна Соёлой ордоной дэргэдэ эрхим һайн хоорой коллективтэй болохо зорилго урдаа табяад ажаллана. Тиимэһээ тэрэнэй үүсхэл эдэбхиие, мэргэжэл шадабариие эндэхид магтадаг болонхой.

— Буряад дуунайнгаа һайханиие мүнөөл үзэжэ байнаб. Мэргэжэлтэй, бэрхэ хүн гээшэмнай ондоол юм байна даа. Урдань иимэ бэрхэ уран һайханай хүтэлбэрилэгшэтэй байгаа һаа, бидэнэр һураггүй холо ошохо, ходоо түрүү зэргэдэ ябаха һэмди, — гээд Софья Содномовна хөөрэнэ.

Тиигээдшье Нина Цыденовна магтуулха ёһоороол магтуулна. Яахадааб гэхэдэ, тэрэ өөрөө һургуулитай, мэргэжэлтэй, бэлиг шадабаритай байхаһаа гадна, үхибүүдэй хүгжэмэй һургуулида арбаад жэлдэ багшалһан намтартай юм.

— Мүнөө дээрээ дүрбэн голостой дуунуудые бэлдэнэбди. Кружогтомнай хорёод хүн ябана. Тиигээд Базар Цырендашиевай дүрбэн голостой дуу сээжэлдэжэ, һорижо байнабди, — гээд Нина Цыденовна хөөрэлдөөндэ оролсоно. — һайндэр бүхэндэ концерт гаргадагбди. Хүгжэмэй кружок нээгээбди. Энэ кружогой үндэһэн дээрэ хүгжэмэй һургуули эмхидхэхэ һанаатайбди. Мүнөө нютагай айлнуудай 18 үхибүүд кружогто һуралсана.

* * *

Зун, намарай хүдэлмэринүүд дүүрэһээр, Оронгын Соёлой ордоной сонхонууд гэрэлтэһээр үнинэй. Мүнөө эндэ бригаданууд дээгүүр, мал ажалай газарнуудаар ябажа, концерт, наадан табигдажа эхилээ. Эндэхи уран һайханай коллектив гансал хатар, дуунуудаар хүдэлмэреэ түгэсхэдэггүй, мүн баһа уряа лозунгнуудые, плакат зурагуудые бэлдэжэ малшадтаа абаашадаг, элидхэл, лекци уншадаг юм.

Тиимэл хаданъ Нарһата толгойн, Янгаажанай болон «Культура» гэжэ газарай малшад, хонишод уран һайханай энэ коллективэй ерэхыень хүлеэжэ байдаг, ерэхэдэнь баяр баясхалантайгаар угтажа абадаг ха юм.

Н. ЦЫБИКДОРЖИЕВ.
Улаан-Үдын аймаг.

ТЕЛЕФОНГҮЙ НЮТАГ ДҮЛИИ

ХАА ХААНАГҮЙ хурдан түргэнөөр хүгжэжэ байһан техникын үе сагта бүхы юумэн амжалта түгэлдэрөөр хэгдэшэдэг, гайхамшагта гоё, һайншье саг болонхой гээшэ. Техникын ашаар бүхы юумэмнай тэрэ сагтаа, тэрэ хугасаа соогоо дүүргэгдэдэг, бүтээгдэдэг. Иимэ юумэнэй үгы һаа, түргэн саг соо хаана ошохо, хүрэхэ һэмбибди. Гэхэтэй хамта зарим нютаг нугануудай ажахын хоорондо табигдаһан телефоной харилсаан ехэ муу, түлюур болошоод байна. Баргажанай аймагай холын холо гэгдэдэг Гаарга, Аргата, Могойто, Бархан нютагуудта хонходохо гэхэдээ ядаха, зобохол байхат. Хоолойнгоо һоолдэтэршье телефоной трубка руу хашхараашье һаа, дүлии болотороо шагнаад һалахат. Баргажан нютагнай үргэн ехэ тала дайдатай, хүрэхэ газартаа үдэрөөршье хүрэхэнь тиимэ бэлэн бэшэ байдаг. Тиимэһээ телефоноор хөөрэлдэхэ ушар али олон үзэгдэдэг. Жэшээнь, Аргатын, Гааргын совхозуудта гү, али Могойто, Бархан нютагуудта хонходоод туршаарайгты. Илангаяа Гаарга, Аргата хонходохо болоо һаа, хэдэн часаар телефоной сүлөө болохые хүлеэхэт. Ушарынь хэлэхэдэ, эдэ нютагуудай аймагайнгаа түбһөө телефоной гансахан каналаар хангагданхай юм. Энээнһээл боложо, өөрынгөө ээлжээ хүлеэхэ ушартай бологдодог. Нүгөөдэ — Бархан нютаг хонходоо һаа, бүриншье ехээр зобогдохо. Юуб гэхэдэ, хэрэгтэй хүнтэйгөө хөөрэлдэхэдөө, нүхэрэйнгөө юуншье гэжэ, хаанаһаашье хөөрэһые ойлгохонь бэрхэтэй болодог байна. Бархан нютагта 20 точкотой коммутатор бии зад, энэнь хуушаржа, хүнэй хөөрэлдэхэнь бэрхэтэй болоһон.

Аймаг соогоо телефоной харилсаа, холбоо һайжаруулха талаар ямар эмхидхэлэй хүдэлмэри хэгдэжэ байна хаб гэһэн асуудалтайгаар Баргажанай аймагай хэлхэсэ холбооной узелай начальник А. И. Зверьковто хандахада, иигэжэ хэлэбэ:

— Һайн телефонтой болохо гэһэн ажахынууд хуушан аппарадуудаа, шэнэ түхеэрэлгээр һэлгэжэ эхилээ. Уланай сомоной XXII партиина съездын нэрэмжэтэ колхоз телефоной 20 точкотой байһанаа, тэрэнэз үргэдхэжэ, 50 болгобо. Тиихэдэ тус ажахын Хилганын отделени 20 точкотой өөрын коммутатортай болохонь. Эдэнэрынь һаяар ашаглалгада үгтэжэ, ажахын бүхы фермэ, отаранууд телефоной харилсаатай боложо амархань. Харин эдэнэртэй зэргэлээд һуудаг Барханай колхоз шэнэ коммутатортай болохын хойноһоо оролдоногүй, проектшье табяагүй байна. Тиихэдэ Гаарга, Аргатын ажахынууд баһал иимэрхүү байдалтай.

Дээрэ хэлэгдэһэн баримтануудһаа тобшолол хэхэдэ, нэгэдэхеэр, ажахын хүтэлбэрилэгшэд өөрын телефонтой болохын хойноһоо тиимэшье ехэ оролдолго гарганагүй ха гэжэ һанамаар. Хоёрдохёорнь болоходо, шэнэ түхеэрэлгэ табиха мүнгэ зөөри үгыбди гэһэн шалтаг баридагынь гайхамаар. Эгээл мүнөө иигээд байхадаа телефонгүй нютаг дүлии гэлсүүлдэг Гаарга, Аргата, Могойтын ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд юун гэжэ бодомжолжо, саашадаа ямар хэмжээ абахаар бэеэ зэһэжэ байна хаб гэжэ эдэнэрһээ сэхэ асуултай бологдоод байна гээшэ. Энэ асуудал өөһэдөө шиидхэжэ шадахагүй юм һаань, аймагай хүтэлбэрилэгшэд туһаламжа үзүүлжэ, мүнөө үе сагта таарамаар, һайн телефонтой болгохын түлөө оролдыт гэжэ найдагдаха байна.

Т. БАДМАИН.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улаан-Үдын локомотив-вагон заһабарилгын заводой хоорой коллектив.
Л. АПРЕЛОВЭЙ фото.

Уншагшадай асуудалда министр харюусана

«ДАРЫ ШИИДХЭГДЭХЭ АСУУДАЛ»

„Буряад үнэндэ" бэшэһэнэй һүүлээр

Иимэ гаршагтай статья манай газетын октябриин 19-нэй номерто толилогдоһон байгаа. Статья соо «Улаан-Үдын Советскэ районой зарим һургуулинууд мүнөө хүрэтэр һайн буфет, столовогүй байһаар. Жэшээнь, 37-дохи һургуулиин дэргэдэхи буфет заһабарилагдаагүй. Һурагшадай эдихэ эдеэн үгы. Мүн 33-дахи һургуули баһал иимэрхүү байдалтай. Нүгөөдэ — 16-дахи һургуулида бүришье гайхалтай ушар дайралдаа. Тус һургуулиин директор нүхэр Бадашкеев һургуулиингаа столово түхеэрхэ комнатые байра болгожорхиһон байна. Хстын нэгэдэхи һургуулиин столоводо кассираар хүдэлдэг Будунаева үхибүүдһээ үлүү мүнгэ тооложо абана» гэжэ хэлэгдэһэн байгаа.

Энэ статьягай мүрөөр хэмжээ абахын тула республикын худалдаа наймаанай, республикын гэгээрэлэй министерствэнүүдтэ манай редакци хандаһан юм.

Буряадай АССР-эй худалдаа наймаанай министр М. М. ХАБАЛОВ иигэжэ харюусаа:

«Буряадай АССР-эй худалдаа наймаанай министерство газетэдэ толилогдоһон статья хаража үзөөд, хэлэгдэһэн дутуу дундануудые зайсуулха талаар эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулһан байна. Мүнөө Улаан-Үдэ хотын 37-дохи һургуулиин дэргэдэхи буфедэй хүдэлмэри һайжаруулхын тула тусхай хэмжээ ябуулганууд харагдаба. Тус буфедтэ хотын столовонуудай трестын зүгһөө һурагшадай эдихэ халуун эдеэн, умда харяаха зүйлнүүд табигдаа.

33-дахи һургуулида диреkциин гэмээр мүнөө хүрэтэр буфет нээгдээгүй байһаар. Тиихэдэ 16, 26-дахи һургуулинуудай дэргэдэхи буфедүүд хүдэлмэреэ бага зэргэ һайжаруулаа. Нэгэдэхи һургуулиин буфедтэ кассираар хүдэлдэг Будунаевада үхибүүдһээ үлүү мүнгэ абаһанайнь түлөө шанга донгодолго соносхогдобо.

Худалдаа наймаанай министерство һургуулинуудай дэргэдэхи буфедүүдэй һайнаар хүдэлдэг болохынь тула тусхай хэмжээ хараалхыень столовонуудай трестдэ дурадхаһан байна.

Республикын гэгээрэлэй министр С. С. Дмитриев Улаан-Үдэ хотын горОНО-е даагша Д. Бутухановта тус бэшэгээр хэмжээ абахыень дурадхаһан байгаа. Доро нүхэр Бутухановай харюу толилогдобо.

Арадай гэгээрэлэй Улаан-Үдын городской таһаг газетэдэ толилогдоһон статья соо хэлэгдэһэн баримта шалгажа үзэбэ. 1968—1969 онуудай һуралсалай жэлэй эхиндэ 1, 16, 26, 33, 37-дохи һургуулинуудай буфедүүд муугаар хүдэлһэн байгаа. Мүнөө үедэ статья соо хэлэгдэһэн дутагдалнууд усадхагдаа.

ХАРАЛГА-КОНКУРС СОНОСХОГДОБО

В. И. Ленинэй 100 наһа гүйсэхэ ойе угтуулан, хүдөөгэй автоклубууд болон библиотекэнүүдэй хүдэлмэриие улам һайжаруулха зорилготойгоор республикын культурын министерство ба культурын болон хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай областной комитет байгша оной декабриин 1-һээ 1969 оной апрелиин 30 болотор соёлой гуламтануудай хоорондо харалга-конкурс соносхобо.

Энэ хэмжээ ябуулгын гол зорилго юуб гэбэл, иимэ байна:

мүнөө жэлэй малай үбэлжэлгые эрхим һайнаар үнгэргэхын тула хүдөөгэй библиотекэнүүд болон автоклубуудай хүдэлмэриие эрид һайжаруулха;

КПСС-эй ЦК-гай Октябриин Пленумэй шиидхэбэринүүдые, В. И. Ленинэй 100 наһанай ойе угтуулан гаргагдаһан документнүүдые хүдөөгэй ажалшадай дунда үргэнөөр тунхаглаха;

холын бэлшээриин малшадай дунда хэблэл тараалгые һайжаруулха, библиотекын ба автоклубай хүдэлмэриие ажалшадай эрилтэдэ тааралдуулан зохёохо, нүүдэл библиотекэнүүдые фермэ, отаранууд бүхэндэ бии болгожо, саг үргэлжэ шэнэ номуудаар һэльбэжэ байха;

хүдөөгэй автоклубууд болон библиотекэнүүд эрдэм наукын һүүлэй туйлалтануудтай хүдөөгэй ажалшадые танилсуулха, тэдэнэй дунда тунхаглаха хүдэлмэри үргэдхэхэ;

илангаяа үбэлэй үедэ мал ажалда ябаһан зониие бүхы хэрэгтэй юумээрнь — эдихэ хоол, наймаа, хэблэл болоод аргаламжаар — байра дээрэнь хангаха хүдэлмэри эмхидхэхэ, лекцинүүдые уншаха, элдэб темэдэ хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхэ, ханын газетэ ба дайшалхы хуудаһануудые гаргаха, кино харалгые эмхидхэхэ;

хүдөөгэй ажалшадай социалис уялгануудаа ямараар бэелүүлжэ байһыень саг үргэлжэ харуулжа байха хүдэлмэриие эмхидхэхэ.

Тус харалга-конкурсые республикын хүдөө нютагуудта аймгүйсэдкомуудай культурын таһагууд эмхидхэхэ даабаритай. Гадна байгша оной декабриин 1-һээ 1969 оной апрелиин 30 болотор энэ мүрысөөн үнгэргэгдөөд, дүнгынь согсолон гаргагдаад, ерэхэ жэлэй майн 15 болотор материалнуудынь республиканска комиссида эльгээгдэхэ ёһотой юм.

Мүнөө зарлагдаад байһан хүдөөгэй автоклубууд болон библиотекэнүүдэй хоорондын энэ харалга-конкурс хадаа манай аймагууд доторхи соёлой хүдэлмэриие эрид һайжаруулха гэһэн тон ехэ үүргэтэй. Тиимэһээнь тэрээндэ хүдөөгэй соёлшодһоо гадна, хүдөөгэймнай бүхы олониитэ эдэбхитэй хабаадаха бээз гэжэ найдагдана.

Н. УГЛОВСКАЯ,
БурАССР-эй культурын министерствын хүдэлмэрилэгшэ.

НЮТАГ НЮТАГАЙ hОНИН

ЛЕКЦИ-КОНЦЕРТ

Буряадай АССР-эй габьяата артист Николай Иванович Маторин Хяагтын медицинскэ училищиин, гидромелиоративна техникумэй студентнүүд, дунда hургуулинуудай hурагшад, тус хотын хүдэлмэришэд ба алба хаагшадай урда «В. И. Ленин ба советскэ соёл» гэhэн лекци-концерт үнгэргэбэ.

Володя Ульяновай дуратай хүгжэмэй инструментнүүд гэхэдэ, фортепьяно скрипкэ хоёр байhэн юм. Багаhаа хойшо хүгжэмдэ ехэ дуратай, өөрөө фортепьяно дээрэ hайнаар наададаг байгаа»—гэжэ Н. И. Маторин хөөрэнэ.

Сүлэлгэдэ байхадаа, революционно ажал ябуулхадаашье Ильич хүгжэм тухай мартадаггүй hэн. Революционно олон дуунуудые мэдэдэг, нүхэдтэеэ хамта тэдэнииие сээжэлдэдэг байhан.

1918 ондо залуу Совет гүрэнэй хүндэ хүшэр байдалтай байхада, Москвагай Ехэ театрые хааха гэжэ зарим хүнүүд дурадхал оруулhа ха. Тиихэдэнь Владимир Ильич тэрээндэнь арсажа, арад зондо хүгжэмэй хэрэгтэйень тэдэ хүнүүдтэ тобшохоноор ойлгуулжа, Глинкын, Чайковскиин, Мусоргскиин болон бусад эрхим композиторнуудай зохёолнууд совет хүнүүдтэ хэды ехэ нүлөө үзүүлнэб гэжэ харуулаа.

Н. И. Маторин агуу ехэ вождиин дуратай хүгжэмүүдэй бии болоhон тухай хөөрэжэ үгэхэhөө гадна, скрипкэ дээрэ наадажа, зонуудые баясуулба.

А. НИМАЕВ.

hОНИРХОЛТОЙ УУЛЗАЛГА

Ерээдүйн багшанарта, Улаан-Үдын багшанарай училищиин студентнэртэ, Москва хотоhоо ерэhэн айлшан уран зохёолшо В. Разумневич, Буряадай Уран зохёолшодой холбооной правлениин түрүүлэгшэ Д. Жалсараев, мүн уран зохёолшо И. Калашников гэгшэд ерэжэ, хүүгэдэй ном тухай hонирхолтой хөөрэлдөө hаяшаг үнгэргөө.

Үхибүүдые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ номуудай айхабтар туhатай байhыень тэмдэглээ. Үхибүүд тон гүнзэгы ухаатай, сэсэн бодолтой гэжэ нүхэр Разумневич хэлэхэ зуураа, үхибүүдэй хөөрөөнhөө бэшэжэ абаhан үгэ хүүрнүүдые, шогтой энеэдэтэй бодол мэдэрэлнүүдые уншажа, шагнагшадые hонирхуулаа. Ерээдүйн багшанарта гэhэн хэдэн шүлэг, баснинуудаа уншахадань, студентнэр халуунаар угтаа. Поэт Д. Жалсараев «Мүрнүүд», «Заншал», «Нүхэртөө» гэhэн шүлэгүүдээ уншаа.

Үхибүүдэй hанаа сэдьхэлэй ухаан бодолые hайнаар шэнжэлхэ, тэдэнтэй хөөрэлдэжэ шадаха, тэдэнииие ойлгохо, мэдэхэ гэhэн уряатайгаар студентнэртэ хандахадань, ерээдүйн багшанар хүндэтэ айлшадтаа баяр баясхалан хүргөө. Харин иимэ уулзалгануудые саг үргэлжэ хэдэг байгаа hаа, хэн хэндэмнайшье туhатай байха hэн ха.

В. ХАМАГАНОВ.

ХҮНДЭТЭЙ БАГША

Маргарита Галдановна Намсараева хорёод жэлэй саана Захаминай аймагай заха холын Дэлахай нютаг ерэжэ, тэндэхи Дабаатын эхин hургуулида багшаар хүдэлжэ эхилээ бэлэй.

Энэ хугасаа соо Сэхир голой эльгэн шулуун hаба соогуур нилээд ехэ уhан урдаа, мүн Маргарита Галдановнада тэрэ үедэ анха түрүүшынхеэ эрдэмэй дээжэ заалгаhан олохон хүүгэд мүнөө hургуулигайнууд боложо, ажабайдалай үргэн замда гараа.

Дабаатынгаа эхин hургуули түгэсхөөд, саашадаа Санагын дунда hургуулида hурахаар ерэhэн үхибүүд hайн бэлэдхэлтэй байдаг. Энэ хадаа Маргарита Галдановнагай ехэ оролдосын ашаар үхибүүд эхин класс hаа захалжа эрдэм номдо дуратайгаар, аха заха зониие хүндэлжэ hурана бшуу.

Маргарита Галдановна hурагшадайнгаа түрэлхидтэй ходо уулзажа, үхибүүдэй hуралсал тухай, жаяг зарщам тухайнь үнэн зүрхэнhөө hаналаа табин хөөрэлдэдэг тула, тэдэнэртэ бууралшагүй хүндэтэй болонхой.

Р. СОСОРОВА,
пенсионер.

АШАТАЙ ТУhАТАЙГААР

hаяхан манай группын студентнэр КВН-эй (ухаансар бэрхэшүүлэй) үдэшэ үнгэргэбэ. Темэнь—«Хэр олон шүлэгүүдые мэдэхэбши?».

Группымнай хүбүүд, басагад гурбан можо боложо хубаараа. Можо бүриинхид өөр-өөрын формотой. Можо бүриhөө нэгэ-нэгэ капитан hунгагданхай.

Нэгэдэхи можын капитан стол дээгүүр биледүүдые дэлгэбэ. Хоёрдохи, гурбадахи можынхид эдэ биледүүдые ходолжо, асуудалнуудта харюусаха юм. Асуудалнуудынь элдэб: ямар нэгэ поэдэй намтар хөөрэхэ, үгтэhэн шүлэгэй бадагууд хэнэй, ямар шүлэгhөө абтааб гэжэ тааха гү, али өөрынгөө дуратай шүлэг хэлэхэ. Мүн ондоошье туршалганууд үгтөө. Нэгэ үдэшэ соо ехэ олон поэдүүдые, шүлэгүүдые мэдэхэ болообди.

Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, үдэшэмнай тон hонирхолтойгоор үнгэрөө. Бидэ, пединститудай нэгэдэхи курсынхид иигэжэ студентнэрэй эбтэй бүлэдэ дадаhанаа мэдүүлбэ хабди. Иигэжэ сүлөөтэй сагаа бэедээ туhатайгаар үнгэргэхын амта танибабди.

С. ДАШИЕВА,
студентка.

САhА

СТУДЕНТНЭР ТҮРҮҮЛБЭ

Улаан-Үдэ шадарай Дээдэ-Онгостой гэжэ газарта үбэлэй спортивна сезоной нээлгэдэ зорюулагдаhан санын урилдаан үнгэргэгдэбэ. Энэ мүрысөөндэ хорин гаран командын санашад хабаадалсажа, эхэнэрнүүд 3х3, эрэшүүл 5х4 гэhэн эстафетэдэ урилдаба. Тиигэжэ Зүүн Сибириин технологическа институдай Н. Вершинина, Л. Холодилова, М. Воронина гэгшэдhээ бүридэhэн команда энэ мүрысөөндэ эхэнэрнүүдэй дунда эрхимлээ.

Мүн лэ дурсагдагша институдай эрэшүүлэй командын зэргэтэ табигдаhан мастерта кандидадууд В. Соломников, А. Калуженин, Г. Воронин болон нэгэдэхи разрядтай В. Григорьев гэгшэд, спортын мастернууд Г. Алексеев, Н. Манин, В. Анненков болон нэгэдэхи разрядтай А. Киселев гэгшэдhээ бүридэhэн ЛВРЗ-гэй шаа... га командатай тэн тэрээн үргэ... жэлhэн урилдаанда илажа, ... мүрысөөндэ эрэшүүлэй дунда ... шалгараа hэн.

О. МЕРКУЛОВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: эрэшүүл... старт. Урилдаанай зайда.

С. БАЛДУЕВАЙ, Л. АПРЕЛОВЭЙ фото.

ТЕЛЕФОН · ТЕЛЕГРАФ · РАДИО: ХИЛЫН СААНАhАА

Венесуэлэдэхи hунгалтын дүнгүүд

ЛОНДОН. (ТАСС). Венесуэлын ниислэл Каракаста декабриин 9-дэ соносхогдоhоной ёhоор, социал-христианска партиин (Копей) хүтэлбэрилэгшэ Рафаэль Кальдера орон дотороо декабриин 1-дэ үнгэргэгдэhэн бүхэдэ ниитын hунгалтаар илаа. Рейтер агентствын мэдээсэhэнэй ёhоор, демократическа ябуулга гэдэг зонхилхы партиин кандидат Гонсало Барриосhоо 30 мянган дуугаар олые Кальдера абаа.

Пакистанай МИД-эй түлөөлэгшын мэдүүлгэ

РАВАЛПИНДИ. (ТАСС). Пакистан СЕНТО-до экономическа ба соёлой талаар хабаадалгаяа хизаарлаа гэжэ Пакистанай Гадаадын хэрэгүүдэй министерствын түлөөлэгшэ Исламабадта мэдүүлбэ. «Бидэнэр энэ бүлэгэй сэрэгэй hуралсалдашье хабааданагүйбди», — гэжэ министерствын түлөөлэгшэ нэмээ. Энээн тухай АПП агентство мэдээсэнэ.

Харата ааша дахинаа гаргагдаба

ПАРИЖ. (ТАСС). Израилиин эзэмдэгшэд араб оронуудhаа буляан абаhан газар дээрээ харата ааша гаргажа үргэлжэлhөөр. Франс Пресс агентствын корреспондентын Бейрудhээ мэдээсэhэнэй ёhоор, Израилиин сэрэгэй засагаархид араб зоной иишэ тиишэ ябалтые, Иорданиин ба Газын эзэмдэгдэhэн районуудhаа эд бараа ба ашаануудые зөөхэ ябадалые хизаарлаба. Тусгаар пропусктой автомашинануудай жолоошод эзэмдэгдэhэн газар дээгүүр ябаха эрхэтэй. Иимэ пропускнуудые үсөөхэн хүн абаха байха гээд мэдээсэгдэнэ.

Прагада зүблөөн болобо

ПРАГА. (ТАСС). КПЧ-гэй чешскэ областной комитедүүдэй нэгэдэхи секретарьнарай зүблөөн КПЧ-гэй ЦК-гай байшан соо болоо. Чешскэ областьнуудтахи партийна хүдэлмэри хүтэлбэрилхэ КПЧ-гэй ЦК-гай бюрогой түрүүлэгшэ, КПЧ-гэй ЦК-гай секретарь Л. Штроугалай хүтэлбэри доро энэ зүблөөн үнгэрөө.

КПЧ-гэй ЦК-гай ноябриин пленумэй резолюциие тайлбарилhан түлэгүүдтэй КПЧ-гэй обкомуудай нэгэдэхи секретарьнуудые танилсуулха зуураа, Л. Штроугал энэмнай мүчөө дээрээ гол түлэй мэдээнүүдhээ бүридэнэ гэжэ тэмдэглээ.

Партийна организацинууд экономическа асуудалнуудаар ехэ hонирходог болоо байна гэжэ зүблөөндэ хабаадагшад тодорхойлбо. Партиин политикые бодото дээрэнь удаа дараалан бэелүүлхын тула профсоюзна ба залуушуулай эмхинүүдтэ ажаллажа байhан коммунистнуудта эхин организацинууд туhа хүргэхэ ёhотой гэжэ зүблөөн дээрэ тэмдэглэгдэв.

Социалис хүсэнүүдэй бата нэгэдэлэй түлөө

ДЕЛИ. (ТАСС). Брюссельдэ болоhон НАТО-гой соведэй сессиин эзэрхэг гуримхэй хараа шэглэлгэй шиидхэбэринүүдые тайлбарилан тодорхойлhон Индиин Коммунис партиин Национальна Соведэй Генеральна секретарь Раджешвара Раогой статьяе «Нью Эйдж» гэжэ нэдели бүриин газетэ толилоо.

Империализм ба уласхоорондын хархис этэсээдүүд яахадаа эгээл түрүүн Советскэ Союзда эсэргүүсэжэ халдан ороноб гэхэдэ, СССР уласхоорондын социалис бүлэгэй авангард болоно, Советскэ Союзай экономическа, сэрэгэй хүсэнhөө, политическэ нүлөөнhөө бүхы социалис гүрэнүүдэй хүгжэлтэ ба нягта харилсаан үндэhэлнэ гэжэ Рао тэмдэглэбэ. «Советскэ Союз — национальна бэеэ даанхай байхын түлөө тэмсэдэг бүхы гүрэнүүдэй түшэг тулгуури мүн. Советскэ Союзай экономическа болон сэрэгэй hүртэ хүсэн термоядерна дайнhаа дэлхэйе хамгаалха гол нүхэсэл болоно», — гэжэ Рао хэлээ.

Социалис оронуудай харилсаа холбоое hалгааха, Советскэ Союзые гансаардуулха гэhэн империализмын hэдэлгэнүүд уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй нэгэдэлые hуларуулжа байhан Мао Цзэ-дунай бүлэгэй ябуулгануудтай ниилэн холболдоно гээд ЛПИ-гэй Национальна Соведэй Генеральна секретарь заагаа.

«Хэрбээ Хитадай хүтэлбэрилэгшэд уласхоорондын хэрэгтэ эб таhалха политикын оронд Советскэ Союзтай, бусад социалис оронуудтай хамта дэлхэйн империализмда эсэргүү нэгэ фронт байгуулхын түлөө харилсаа холбоотой байгаа hаань, Вьетнамдахи американ империалистнууд үни хада тэндэhээ намнагдаhан байха hэн», — гэжэ Р. Рао бэшэнэ.

Окинавын хүн зоной эрилтэнүүд

ТОКИО. (ТАСС). Окинава, Рюкю аралнуудай правительствын толгойлогшо Тиобио Яра гэгшэ Рюкю аралнуудhаа США-гай «В-52» гэжэ стратегическэ бомбардировщигуудые гаргаха, Окинавын портнуудта американ атомна онгосонуудай оролгые хорихо эрилтэ табихыень Японой правительствые декабриин 9-дэ уряалаа.

Рюкюгэй правительствын толгойлогшын тушаалда демократическа хүсэнүүдэй үмэнэhөө hаяхан hунгагдаhан Т. Яра Сатогой правительствотай Токиодо хэлсээнүүдые хэхэеэ ерээ.

Рюкюгэй 900 мянган хүн эдэ аралнуудые дары түргэнөөр Японой бусаахыень хүсэнэ гээд правительствын түлөөлэгшэ, гүрэнэй министр Т. Токонамитай уулзаха үедөө гэрэ мэдүүлээ. Окинавын хүн зоной энэ этигэл найдабариие түргэнөөр бэелүүлхын тула эрид шууд хэмжээнүүдые абаха эрилтэ Вашингтоной урда табихыень Т. Яра дурадхаа. Окинавада экономическа туhаламжа тэдэшэлүүлхыень Японой правительствые тэрэ гуйгаа.

Парижда тэhэрэлгэнүүд болоно

ПАРИЖ. (ТАСС). «Рено» гэжэ автомобильна фирмын байра соо декабриин 9-нэй үглөөнэй 4 сагта шанга тэhэрэлгын абяан соностожо, энэ байрын бүхы томо шэлнүүдынь бута hүрөө, тэрэнэй дотоодо түхеэрэлгэнүүдынь ехээр гэмтээ. Орой hүни байhан тула байра соонь хүн үгы байгаа, гэбэшье зэргэлжэ байhан гэр соо байрладаг нэгэ хүн тэhэрэлгын долгинhоо уламжалан шархатал. Полициин даб дээрэхи мэдээнэй ёhоор, часай оньhотой нэгэ килограмм шахуу шэгнүүртэй пластикова бомбо эндэ табигдаhан байба. Бомбо табиhан хүн тодоруулагдаагүй байhаар.

Энэнь Франциин ниислэлдэхи hүүлэй үдэрнүүдтэ үзэгдэhэн тэhэрэлгэнүүдэй нэгэн болоно. Парижахи банкнуудай гурбан байрые пятница-субботын hүни хүсэтэ тэhэрэлгэнүүд доhолгоо. Нэгэ хүн шархатажа, байранuудтань хохидол ушаруулагдаа. Парижай 1-дэхи, 4-дэхи округуудай «Республикые хамгаалха холбооной» байра руу тэhэрдэг бодосуудтай шэлнүүдые танигдаагүй хүнүүд декабриин 8-да шэдээ.

Мүрдэлгэ эхилээ, тэhэрэлгэнүүдые эмхидхэгшэд элирүүлэгдээгүй байhаар. Гэбэшье «Юманите-Диманш» газетын тэмдэглэhэнэй ёhоор, «арадай ба демократическа ябуулгануудай хүгжэлтэдэ haал ушаруулха хүсэлэнтэй хүнүүдтэ эдэ тэhэрэлгэнүүдэй ашата туhатай байhаниинь эли».

Шахардуу байдалые улам шангадхана

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Холбоото Штадууд Баруун Европын оронуудтахи шахардуу байдалые улам шангадхана. Баруун Европодо 1969 оной тэнгhээ хойшо үнгэргэгдэхөөр хараалагдаhан американ сэрэгэй hуралсал 1969 оной январь hарада болгогдоо гэжэ Пентагон мэдээсээ.

«Таймс» гэжэ лондонско газетын мэдээсэhэнэй ёhоор, сэрэгэй hуралсал Чехословакиин хилhээ 30 милиин хараанда үнгэргэгдэхэнь. Сэрэгэй hуралсалда хабаадаха 15500 солдат, «Фантом» гэжэ 100 истребитель-бомбардировщик США-hаа Баруун Германи руу асарагдаха юм. США-да бусахаар хараалагдаhан 5 мянган хүнтэй 24-дэхи ябаган сэрэгэй дивизиин бригада Европодо болзоргүйгөөр үлэхэ болоо гээд Пентагон соносхоо.

Харата ааша

СТАМБУЛ. (ТАСС). Американ сэрэгэй 6-дахи флодой хоёр корабль — «Тернер», «Дайес» гэжэ эсминецүүд декабриин 9-дэ Босфорые гаталан гараба.

Монтре хотодо баталагдаhан уласхоорондын конвенци эбдэжэ, американ сэрэгэй корабльнуудай Хара далай руу тамаран орохониинь түрүүшын ушар бэшэ. Энэ тамаралгань уласхоорондын шахардуу байдал ондо улам шангатхаха гэhэн хүсэлэнтэй.

Уласхоорондын фельетон

ХАЙШАН ГЭЭД: ГЕНЕРАЛ БОЛОХОБ?

hУРАЛСАЛ. Түүхэ, географияар муу гэhэн сэгнэлтэтэйгээр бэяшуулай үхибүүдэй hурадаг энгэй hургуули дүүргэхэ хэрэгтэй. Юумэ бэлээр хадуужа шададаггүй, гүрэнүүдэй хилэнүүдые мэдэхэгүй байhан тула хүсэhэнөө бүтээхэ замынь хүнгэлхэнэ ха юм. Ерээдүйн генерал юрэнхыдөө бэе махабадай болбосорол бага зэргэ олохо ёhотой. Тиимэhээ телефоной дэбтэрнүүдые таhара удара татажа hураха ёhотой, юундэб гэхэдэ, хожомынь уласхоорондын договорнуудые саарhанай хэршэдэhэн шэнгеэр таhалхадань бэлэн байха бшуу. Хурса нюдэтэй байха ёhотой, гэбэшье бүхы үнгэнүүдые заабол илгаруулан таниhанай хэрэггүй, ганса улаан үнгэ ойёорон ажаглаха ёhотой.

АЛБАН ТУШААЛАЙНЬ АЛХАСА БА СААШАНХИ ЗАМ. Урданайхи мэтэ офицерэй нэрэ зэргэhээ эхилдэг юм. Фамилиинь урда «фон» гэжэ аристократ ёhоной үгын залгалтын бии hаань, тэрэнэй ерээдүйн дэбжэлтын зам бүришье бэлэн болоно үгэхэ. Хэрбээ залуу лейтенант, жэшээлхэдэ, hая албанда абтаhан солдадууд ... зэрлиг муухайгаар хандаа ... албанай табсангые бүри түргэ... дамжан өөдөө гараха арга ... жотой. Ухаансар офицер ба... бундестагай hуури олотороо ... нэгэн политическэ партида ... ёhоор гэшүүн боложо оро... Тиигэбэшье НДП-гэй (нео... парти — редакциин ажагл... тала баридаг. Энэнь олондо ... жэ болоhон дүй дүршэл юм, ... нииие бундесверэй сэрэгэй б... хэлэй 32 процентнь лабла...

Полковник байhанаа бри... генерал болохо баггтань (4... 50 наhа хүрэтэр) бэрхэшээ... шье тохёолдодог. Эгээл энэ ... сэрэгэй министр Йозеф Штр... хэлэhэн: «Хэн «А» үзэгэй ... (А—атомна зэбсэг) оролдон... рээндэ Б-шье (бригадна ге... лай нэрэ зэргэ) үгэхэдэ ... ааб даа.

Албанай шатаар харай... яhала ехэ пенси, «дула... hуури үршөөгдөөд, дүй дүр... гэршэлhэнэй ёhоор, диви... генералнууд ехэнхидээ ... зөөлэхэн унтаридаа наhа ...

...МИЛЛИОНЕР БОЛОХОБ?

hУРАЛСАЛ. Уялгата бэшэ. Миллионер болохо барагтай зааб даа. Олон тоото «арадай» жэжэ акционернууд гэдэгэй олон жэлэй дүршэл миллионер болохо гү, али үгы гү гэжэ элирхэйлэн харуулха. Асари баян болоhоноо ехэнхидээ үглөөгүүр лэ мэдэдэг юм. Өөрин гэхэдээ миллионер болоhон байхаш.

Жэшээлхэдэ, үни хада мультимиллионер болоhон Фридрих Флик бурханай абаралаар үглөө бүри бодоходоо, 220 мянган маркаар баян болошоод байдаг. Зүгөөр ФРГ-дэхи үшөө 15 мянган миллионерэй үглөөгүүр бүхэнэйнь эршэ дээрэхиhээ hураггүй бага.

АЛБАНАЙ АЛХАСА БА СААШАНХИ ЗАМ. Миллионер болохо хүсэлэнтэй hаа, ехэ гэгшээр лэ ажаллаха хэрэгтэй. Ти... мультимиллионер шадаал ... олон хүнүүдые энэ хэрэгтэ... баадаха арга олгодог. Тэд ... шье хүдэр бэетэй миллионе... элдэбын ехэ ажалhаа эсэж... на бшуу. Тиимэhээ элдэб эс... рэгүүдэ правительства... парламентнуудта, социал... крадууд ба профсоюзна ... шаалтадта, философууд, ... листнуудта — хэндэньшье ... байхагүйнь тула адлихана... баажа үгэдэг.

Миллионер болохогүйшье ... заримашуулай ажаллахаа ... тэг ушар дайралдадаг ха юм. ... хэдээ тэрэ хүсэл нэтэрүү б... ажаллаhан болоно. Бусал ... зон миллионер болохо алас... гатай байха.

...РЕСПУБЛИКЫН ПРЕЗИДЕНТ БОЛОХОБ?

hУРАЛСАЛ. Эхин hургуулида ябабал хүрөө гэжэ үнэн зүрхэнhөө этигэhэн байбал, эхин hургуулида ороод гарахада болохо. Президентын үндэр тушаал даажа байхын тула (өөрынгөө партида гү, али гестапада) үнэн байха, нарин шог зугаа дэлгэдэг хурдан ухаатай байха шухала. Жэшээлхэдэ, «Танай Осака, хүндэтэ японшонууд, үнэхөөрөөшье hайхан город лэ» (Осака городто айлшалан ошоод байхадаа ФРГ-гэй мүнөөнэй президент Любкегэй ... үгэ хубилгагдангүй ... Редакциин ажаглалта)...

АЛБАН ТУШААЛАЙ АЛХА... СААШАНХИ ЗАМ. Холын а... май жэстэ республикын пре... тын тушаал хүлеэн байж... рээнhээ урид иимэрхүү ту... нууд: «Бауэрнланд АГ» ... ниин архилагшэ, харин хү... ришэдэй «бунгало» нэгэдэ... рилгашан, хүдөө ажахын ... гэхэ мэтэ.

(АПН — «ОЛЕНШНИГЕЛ...

Экваториальна Гвинейн түб хото Санта-Исабельдэороной национальна туг үргэлгын баяр ёhолол болобо. Энэ Африкадахи бэеэ даанхай гүрэнүүдэй 41-дэхинь болоно. Энэ гүрэн 28 мянган дүрбэлжэн километр газар дайдатай, 265 мянган хүн зонтой юм. Испаниин колонизаторнуудай мэдэлдэ 200 шахуу жэл соо байhан энэ гүрэнэй экономиконь тон hула, өөрын промышленность үгы шахуу юм. Зураг дээрэ: дундань Экваториальна Гвинейн түрүүшын президент Франсиско Масиас.

ТАСС-ай фотохронико.

ПРАВДА БУРЯТИИ МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Нэгэдэхи хуудаhанда: СССР-эй Верховно Соведэй сесси тухай мэдээсэл. «Мүрысөө үүсхэгшэд» гэhэн Н. Онгоевой статья. «Ажалай ленинскэ вахтада» гэhэн гаршаг доро информацинууд.

Хоёрдохи хуудаhанда: «Харюусалга ехэтэйгээр» гэhэн Д. Бадмадашиевай статья. Барилгын хүдэлмэри hайжаруулха асуудалаар О. Мордеевэй статья. Түрэл орон доторнай.

Гурбадахи хуудаhанда: редакцида ерэhэн бэшэгүүд. Л. Мартыновагай статья.

Дүрбэдэхи хуудаhанда: спорт. Нютаг нютагай hонин. Хилын саанаhаа абтаhан мэдээсэлнүүд.

СЭНХИР ЭКРАНУУДТА

12 часhаа 16 час хүрэтэр Москваhаа дамжуулга. 12 час 05 минутаhаа hургуулиин наhа гүйсөөдүй үхибүүдтэ зорюулагдаhан дамжуулга. 12 час 20 минутаhаа hурагшадта зорюулагдаhан дамжуулга. 13 час 05 минутаhаа «Залуушуул» гэhэн дамжуулга. 13 час 50 минутаhаа уран hайханай гимнастикаар уласхоорондын мүрысөөн. 16 часhаа 17 час 30 минута хүрэтэр амаралта. 17 час 35 минутаhаа «Искусствын мастернууд» гэhэн дамжуулга. 18 час 50 минутаhаа «Киногой аяншалгада дуратайшуулай клуб» гэhэн дамжуулга. 19 час 50 минутаhаа hүүлэй hонин. 20 часhаа хүгжэмэй программа. 21 часhаа «Табадахи океанай харуулшад» гэhэн Центральна телестудиин документальна фильм харуулгаар Улаан-Үдын телестуди хүдэлмэреэ эхилхэ. 21 час 20 минутаhаа «Поэзия» гэhэн тележурнал. 21 час 50 минутаhаа «До свидания мальчики» гэhэн уран hайханай фильм.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУД...

Манай адрес, телеф...

г. УЛАН-УДЭ ул Лени... Телефоны: редактора — ... приёмная — 54-93, зам. ре... ра — 68-08, зам. редактора ... ответ. секретаря — 50-52, за... вет. секретаря — 66-76, ... партийной жизни — 60-91, ... го хозяйства — 64-36, 63-8... ганды и агитации — 56-2... мышленности и строите... 61-35, советского строит... быта — 69-58, культуры и ... 60-21, писем и рабсель... 67-81, информации — 34-05, ... ственная приёмная — 56-62, ... ное бюро — 57-63, фото... рия — 33-61.

Гор. Улан-Удэ, типографи... ления по печати при Совете ... ров БурАССР.

Н-02647.

Зак. № 1176.